

SATSO

SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI
SAKARYA CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

İTALYA

HEDEF PAZAR ÜLKE ANALİZİ

İçindekiler

Tablolar	2
Simge ve Kısaltmalar	3
1. İtalya’da Bölgeler (NUTS1/DÜZEY1 ve NUTS2/DÜZEY2) ve Şehirler (NUTS3/DÜZEY3).....	5
2. İtalya İle İlgili Makroekonomik Göstergeler	11
2.1. Makroekonomik Göstergeler	11
2.1.1. İtalya (Düzy 0/ Ülke Toplamı) İle İlgili Makroekonomik Göstergeler.....	11
2.1.2. İtalya’nın Düzy 1, Düzy 2 ve Düzy 3 Bölgeleri İle İlgili Makroekonomik Göstergeler	13
2.2. Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY)	16
2.2.1. Yıllara göre İtalya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar.....	16
2.2.2. İtalya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı	17
3. İtalya’nın Dünyadan ve Türkiye’den Ticaretine Genel Bakış	17
3.1. İtalya’nın Dünyadan İthalatı	17
3.2. İtalya’nın Türkiye’den İthalatı.....	23
3.3. İtalya’nın Türkiye’den İthalatının İstatistiki Bölgelere Göre Dağılımı	35
3.4. İtalya’nın Türk İhraç Ürünlerine Uyguladığı Vergiler	40
4. İtalya ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi	42
4.1. Çalışmanın Metodolojisi	42
4.2. Bulgular ve Analiz	44
Kaynakça.....	48

Tablolar

Tablo 1. İtalya İle İlgili Faydalı Bilgiler.....	6
Tablo 2. İtalya Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler.....	6
Tablo 3. İtalya’da Bölgeler (NUTS1 ve NUTS2) ve Şehirler (NUTS3).....	8
Tablo 4. DÜZEY 1 Bölgelerine Göre Nüfus.....	9
Tablo 5. DÜZEY 2 Bölgelerine Göre Nüfus.....	10
Tablo 6. DÜZEY 3 Bölgelerine Göre Nüfus.....	11
Tablo 7. İtalya İle İlgili Makroekonomik Göstergeler	13
Tablo 8. İtalya’nın Düzey 1 ve Düzey 2 Bölgelerine Göre GSYH (2008-2017, milyar \$).....	14
Tablo 9. İtalya’nın Düzey 1 ve Düzey 2 Bölgelerine Göre Dış Ticareti (2018, milyar \$).....	16
Tablo 10. Yıllara Göre İtalya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$).....	17
Tablo 11. İtalya’nın Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$).....	18
Tablo 12. İtalya’nın En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke	19
Tablo 13. İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$).....	20
Tablo 14. İtalya’nın En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6’lı GTİP kod).....	21
Tablo 15. İtalya’nın Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$).....	21
Tablo 16. Tespit Edilen 28 Üründe Dünyadan En Çok İthalat Yapan Bölgeler ve En Çok İthal Ettikleri İlk 3 Ürün	22
Tablo 17. Tablo 16’da Yer Alan 19 Ürünün Açıklamaları	23
Tablo 18. İtalya, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış.....	24
Tablo 19. İtalya’nın Türkiye’den İthalatına konu olan 2.729 ürünün analizi	24
Tablo 20. İtalya’nın Türkiye’den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)	25
Tablo 21. İtalya’nın Türkiye’den İthalatının Sektörel Kırılımı (milyar €).....	26
Tablo 22. Tespit Edilen 25 Üründe Türkiye’den En Çok İthalat Yapan Bölgeler ve En Çok İthal Ettikleri İlk 3 Ürün	29
Tablo 23. Tablo 22’de Yer Alan 15 Ürünün Açıklamaları.....	29
Tablo 24. İtalya’nın İthal Ettiği ve Türkiye’nin Uluslararası Piyasalarda Rekabet Üstünlüğü Olan Ürünlerin Analizi (milyar \$).....	30
Tablo 25. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip olduğu İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği Ancak Türkiye’den Hiç Alım Yapmadığı 229 Ürün (6’lı GTİP Kodu)	31
Tablo 26. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip olduğu İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği Ancak Türkiye’den Hiç Alım Yapmadığı 229 Ürünün Sektörel Dağılımına Göre Türkiye’nin ihracatı ve İtalya’nın İthalatı (1.000 \$)	32
Tablo 27. İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği 5.255 Ürünün Sektörel Dağılımı	34
Tablo 28. İtalya’da Düzey 2 Bölgelerine Göre Türkiye’den, AB’den ve Dünyadan Yapılan İthalat (milyar €).....	36
Tablo 29. İtalya’da Türkiye’den ve Dünyadan En Fazla İthalatı Yapılan İlk 5 Ürün (milyar €)	37
Tablo 30. İtalya’nın Türkiye’den En Fazla İthalat Yaptığı İlk 5 Ürünü Türkiye’den ve Dünyadan En Çok İthal Eden İlk 5 Düzey 2 Bölgeleri	39
Tablo 31. Türk ihraç ürünlerinin İtalya’da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifeleri.....	40
Tablo 32. İtalya’nın Türkiye’ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri.....	42
Tablo 33. Elde Edilen 1.506 Ürünün İtalya’nın Türkiye’den Yaptığı İthalatın Paylara Göre Dağılımı (milyar \$)	45
Tablo 34. İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği 5.255 Ürün İçinde Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğü Olan 1.277 Ürünün Sektörel Dağılımı	46

Simge ve Kısaltmalar

€:	Avro (Euro)
\$:	ABD doları
AB:	Avrupa Birliği
DYY:	Doğrudan Yabancı Yatırım
G7:	ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya ve Kanada gibi en gelişmiş 7 ülkenin oluşturduğu grup
GSYH:	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
GTİP:	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon
HS:	Harmonized System (Armonize Sistem/ GTİP)
IMF:	Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund)
NUTS:	Nomenclature of Territorial Units for Statistics (İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması, İBBS)
ITC:	International Trade Centre (Uluslararası Ticaret Merkezi)
KBDMG:	Kişi Başına Düşen Milli Gelir
OECD:	The Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
TİM:	Türkiye İhracatçılar Meclisi
T.C.:	Türkiye Cumhuriyeti
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
UNCTAD:	United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)
WEF:	World Economic Forum (Dünya Ekonomik Forumu)

1. İtalya’da Bölgeler (NUTS1/DÜZEY1 ve NUTS2/DÜZEY2) ve Şehirler (NUTS3/DÜZEY3)

İtalya gerek G7 üyesi olması gerekse 1 Ocak 1958’de Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg ile birlikte bugünkü AB’nin temelini oluşturan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun ilk üyeleri arasında yer almaktadır. İtalya, sahip olduğu sanayi ve ekonomisi ile dünyanın önemli ülkelerinin başında gelmekte yatırımcılar ve ihracatçılar için önemli bir hedef ülke konumundadır.

Türkiye ile İtalya arasındaki siyasi, ekonomik ve ticari ilişkiler çok iyi düzeydedir ve İtalya, her zaman Türkiye’nin en önemli ticari partnerleri arasında yer almıştır. İtalya, Türkiye’nin stratejik sektörlerdeki önemli partnerlerinden biri konumundadır. NATO bünyesindeki işbirliğinin ve uluslararası birçok siyasi konudaki fikirdaşığa, (örnek olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin reformu konusundaki görüş birliği) Türkiye’nin Avrupa bağlamındaki perspektifine İtalya’nın verdiği kararlı destek eşlik etmektedir. İki ülke arasında büyük öneme haiz politik, ekonomik-ticari ve kültürel bağlar ihtiva eden stratejik, ortaklık bu temeller üzerinde kurulmuştur.

İtalyan imalat sanayisinin önde gelen gruplarının kendi üretim tesisleri ile Türkiye’deki en önemli sanayi bölgelerinde geçmişten bu yana süregelen güçlü varlığı, enerji üretim ve iletim projelerinde İtalyan gruplarının faaliyetleri, İtalyan bankalarının önemli faaliyetleri, İtalyan firmalarının Türkiye’nin en önemli altyapı projelerinde yer alarak altyapının gelişmesine katkı sağlaması ve savunma sanayisindeki işbirliği bu stratejik ortaklığın en belirgin örneklerindendir (İtalya Ankara Büyükelçiliği (Ambasciata d'Italia Ankara), 2019).

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü verilerine göre 2018 yılı sonu itibarı ile Türkiye’de faaliyette bulunan ve kökleri güçlü temellere dayanan İtalyan iştirakli 1.466 şirket özellikle kamu ihaleleri konusunda, son yıllarda en önemli altyapı ihalelerini kazanarak kayda değer başarılar elde etmişlerdir.

TOBB sanayi veri tabanına göre Türkiye’de 1.028 imalatçı yabancı sermayeli firma bulunurken bunların 84 tanesini İtalyan firmalar oluşturmaktadır. Yabancı sermayeli imalatçı firmalar 2018 yılında 1.453 kapasite kullanım raporu alırken bunların 102 tanesini İtalyan imalatçı firmalar almıştır.

İtalya 2,07 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 8. büyük ekonomisi olurken 60,4 milyon nüfusu ile de dünyanın en kalabalık 23. ülkesi olmuştur. Gerçekleştirdiği 543,5 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 8. ülke olan İtalya 499,3 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 11. ülke olarak Türk ihracatçıları için de önemli bir pazar olarak öne çıkmaktadır. İtalya’nın yaklaşık 10,7 milyar dolarlık ithalatını Türkiye’den yaptığı ve bu ithalatın da toplam ithalatın %2,1’ini oluşturduğu ve Türkiye’nin İtalya’nın en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında 13. sırada yer aldığı düşünülerek Türk ihracatçılarına bu ülkedeki pazardan daha çok pay almaları için yol göstermesi amacı ile bu rapor hazırlanmıştır.

Tablo 1'de ihracatçılarımız için İtalya ile ilgili faydalı olunabileceği düşünülen bazı bilgiler görülmektedir.

Tablo 1. İtalya ile İlgili Faydalı Bilgiler

Ülke Adı	İtalya Cumhuriyeti
Kuruluş Tarihi	2.6.1946
Yönetim Biçimi	Üniter Parlamenter Anayasal Cumhuriyet
Resmi Dili	İtalyanca
Devlet Başkanı	Sergio Mattarella
Başbakan	Giuseppe Conte
Bölgeler:	Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Emilia-Romagna, Lazio (Latium), Liguria, Lombardia, Marche, Molise, Piemonte (Piedmont), Puglia (Apulia), Toscana (Tuscany), Umbria, Veneto
Bağımsız Bölgeler	Friuli Venezia Giulia; Sardegna (Sardinia); Sicilia (Sicily); Trentino-Alto Adige (Trentino-South Tyrol)/Trentino-Suedtirol (German); Valle d'Aosta (Aosta Valley)/Vallee d'Aoste (French)
Başlıca Önemli Şehirler	Roma, Milano, Napoli, Torino, Brescia, Palermo, Cenova
Bayrak	Milano'yu temsil eden kırmızı ve beyaz renkleri ile Milano'nun askeri üniforma rengi olan yeşilden oluştuğu rivayet edilmektedir.
Plaka Kodu	IT
Telefon Kodu	(+) 39
Türkiye'nin İtalya Büyükelçisi	Murat Salim Esenli/+39 06 445 941/ambasciata.roma@mfa.gov.tr
Roma Ticaret Müşavirliği	Melis Atamer/+39 06 592 23 34
İtalya'nın Türkiye Büyükelçisi	Massimo Gaiani/+90 312 457 42 00/ambasciata.ankara@esteri.it
İtalya Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Ofisi Müdürü	Luigi Gentile/+90 312 457 42 75/commerciale.ambankara@esteri.it

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

Tablo 2'de İtalya'nın Ankara Büyükelçiliğinin tatil olduğu günler görülmektedir. Tablodaki tarihler içinde Türkiye'deki resmi tatillerin dışındaki tarihlerde de İtalya'da resmi tatil olduğunu göz önünde bulundurmada fayda vardır.

Tablo 2. İtalya Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler

Tarih	İsim	Yerel İsim
1.1.2019	Yeni yıl	Capodanno
6.1.2019	Epiphany	Epifania
22.4.2019	Paskalya	Pasqua
25.4.2019	Bağımsızlık Günü	Festa della Liberazione
1.5.2019	İşçi Bayramı	Festa dei Lavoratori
2.6.2019	İtalyan Cumhuriyet Bayramı	Festa della Repubblica
4.6.2019	Ramazan Bayramı 1. Gün	
5.6.2019	Ramazan Bayramı 2. Gün	
11.8.2019	Kurban Bayramı 1. Gün	
12.8.2019	Kurban Bayramı 2. Gün	
15.8.2019	Ferragosto	Ferragosto and Assunzione
29.10.2019	Türkiye Cumhuriyet Bayramı	
1.11.2019	Azizler Günü	Ognissanti
8.12.2019	Immaculate Conception	Immacolata Concezione
25.12.2019	Noel	Natale
26.12.2019	Aziz Stefan Günü	Giorno di Santo Stefano

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019) ve (İtalya Ankara Büyükelçiliği, 2019)

Tablo 3'de de görüleceği üzere Eurostat verilerine göre İtalya Kuzey Batı, Kuzey Doğu, Güney, Merkez ve Adalar olmak üzere beş büyük bölgeye (NUTS1) ayrılmıştır. Bu beş bölge 21¹ alt bölgeye (NUTS2) sahip olurken bu bölgelerde de 110 şehir yer almaktadır. Başkent Roma Merkez bölgede (NUTS1) yer alan Lazio bölgesinde (NUTS2) yer almaktadır.

THY 21 alt bölge içindeki 10 bölgede yer alan 10 şehre uçuş düzenlemektedir. Bu şehirler; "Bolonya, Cenova, Milano, Napoli, Roma, Torino, Venedik, Katanya (Sicilya) Pisa (Toskana), Bari'dir. Şehirlerarası ulaşım için otobüslerin yanı sıra bölgeler arası "Trenitalia", Italiarail", "Italotreno", "NTV", "Trenord", ile "FSE", "FUC", "SAD" ve "ST" gibi bölgesel tren hatları mevcuttur. İhracatçılarımızın bu şehirlere ve dolayısı ile bulundukları bölgelere ulaşımın rahat olduğunu göz önünde bulundurmalarında fayda vardır.

Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) verilerine göre 2018 yılında 1.231.752'i Türk 351.279'i de yabancı olmak üzere toplam 1.583.031 tır ile ihracat gerçekleştirilmiştir. İtalya 43.368'i Türk 2.953'i yabancı olmak üzere toplam 46.321 tır ile en çok tırla ihracat sevkiyatının yapıldığı 8. ülke olmuştur. UNCTAD tarafından yayınlanan deniz yoluyla ülkelerin birbirlerine en iyi şekilde bağlanıp bağlanmadığını gösteren Deniz Nakliyesi İkili Bağlantı Endeksine göre Türkiye ve İtalya arasındaki endeks değeri 2016 yılında 0,51 2017 yılında 0,517 ve 2018 yılında da 0,545 olarak gerçekleşmiştir. Deniz yolu ulaşımında iki ülke arasında olumlu gelişme olduğu açıkça görülmektedir.

Eurostat verilerine göre 2016 yılında İtalya'nın AB dışından yaptığı ithalatın yaklaşık %65,6'sı deniz yolu, %15,3'ü hava yolu, %11,6'sı karayolu, %0,2'si demir yolu ile gerçekleşirken ithalatın %7,3'ü ise diğer taşıma yöntemleri ile yapılmıştır (EUROSTAT, 2019).

Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü-Planlama ve İstatistik Dairesi Başkanlığı verilerine göre yurtdışı bağlantılı düzenli hatlara uğrayan Ro-Ro gemileri ile 327.869 araç (tır/treyler/vagon) yurt dışına çıkış yapmıştır. Bu araçlardan 250.225 tanesi Avrupa'ya giderken bunların da 181.224 tanesi İstanbul'daki Tuzla ve Ambarlı, Yalova, İzmir'deki Çeşme ve Alsancak ile Mersin limanlarından kalkan Ro-Ro gemileri İtalya'nın Trieste ve Bari limanlarına Türk ihraç ürünlerini taşıyarak Avrupa'ya girişlerini sağlamıştır (T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü (DTGM), 2019). Bu da İtalya'nın ihraç ürünlerimizin bu ve diğer Avrupa ülkelerine taşınmasında ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

¹" ITH-1 Provincia Autonoma di Bolzano/Bozen" ve "ITH-2 Provincia Autonoma di Trento" NUTS2 bölgeleri birlikte "Trentino-Alto Adige/Südtirol" bölgesi olarak da anılmaktadır be nedenle bazı kaynaklarda İtalya'da alt bölge (Düzey 2) sayısı 20 olarak da geçmektedir.

Tablo 3. İtalya'da Bölgeler (NUTS1 ve NUTS2) ve Şehirler (NUTS3)

NUTS Kodu	NUTS1 Bölge Adı	Sahip Olduğu NUTS2 Bölge Sayısı	NUTS2 Bölge Adı	NUTS2 Bölgesin Merkezi	Sahip Olduğu İl Sayısı (NUTS3)
IT İtalya (NUTS0)		21			110
ITC	Nord-Ovest/ Kuzey Batı	4			26
			ITC-1 Piemonte	Torino	8
			ITC-2 Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste/Aosta Vadisi	Aosta	1
			ITC-3 Liguria	Cenova	4
			ITC-4 Lombardia	Milano	12
ITH	Nord-Est/ Kuzey Doğu	5			22
		Trentino-Alto Adige (Südtirol)	ITH-1 Provincia Autonoma di Bolzano/Bozen	Trento	
			ITH-2 Provincia Autonoma di Trento	Trento	
			ITH-3 Veneto	Venedik	
			ITH-4 Friuli-Venezia Giulia	Trieste	
			ITH-5 Emilia-Romagna	Bologna	
ITI	Centro / Merkez	4			22
			ITI-1 Toscana	Floransa	
			ITI-2 Umbria	Perugia	
			ITI-3 Marche	Ancona	
			ITI-4 Lazio	Roma	
ITF	Sud / Güney	6			24
			ITF-1 Abruzzo	L'Aquila	
			ITF-2 Molise	Campobasso	
			ITF-3 Campania	Napoli	
			ITF-4 Puglia /Apulia	Bari	
			ITF-5 Basilicata	Potenza	
			ITF-6 Calabria	Catanzaro	
ITG	Isole/ Adalar	2			17
			ITG-1 Sicilia	Palermo	
			ITG-2 Sardegna	Cagliari	
ITZ	Extra-Regio / Ek-Diğer Bölge				
			ITZ-Z Extra-Regio/ Ek-Diğer Bölge		

Kaynak: (EUROSTAT, 2019)

İtalya Türkiye gibi 3 tarafı denizle çevrilmiş bir ülkedir. Çizme şeklindeki karadan oluşan ülkenin güneyinde batısında Sardunya güneyinde de Sicilya adları bulunmaktadır. İtalya'nın kuzeybatısında Fransa, kuzeyinde İsviçre yer alırken kuzey doğusunda ise Avusturya ve Slovenya yer almaktadır. Ayrıca kendi toprakları içerisinde bulunan iki bağımsız ülke ile de sınırı vardır. Bu ülkelerden biri Katolik mezhebinin dini başkenti olan, Roma içerisindeki Vatikan Devleti (0,44 km²); diğeri de Avrupa'nın

yaşayan en eski cumhuriyeti olan ve Floransa'nın 100 km. kadar batısında yer alan San Marino Cumhuriyeti (481 km2)'dir. Dışarıdan gelen göçlere rağmen ülke nüfusunun artmadığı görülmektedir. Bunun yanında, İtalya Japonya ve Almanya'dan sonra dünyanın en yaşlı nüfusuna sahip ülkesidir ve nüfusun yaşlanması devam edecektir. 2010- 2030 arasında çok yaşlı nüfusun (80+) % 56 artması beklenmektedir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019).

Tablo 4'de İtalya'nın Düzey 1 (NUTS1) sınıflamasına göre ayrılmış beş büyük bölgesine göre nüfusun dağılımı görülmektedir. Kuzey-Batı bölgesi 16,1 milyon kişi ile beş bölge içinde en çok nüfusa sahip bölge olurken toplam nüfusun %27'si bu bölgede yaşamaktadır. Bu bölgeyi 14 milyon kişi ile toplam nüfusun %23'ünü oluşturan Güney bölgesi takip ederken 12,1 milyon kişi ile toplam nüfusun %20'sinin oluşturan Merkez bölgesi ise bu iki bölgenin ardından en çok nüfusa sahip üçüncü bölge olmuştur. Kuzey bölgesinin toplamda 27,7 milyon nüfusu ile toplam nüfusu %46'sını oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 4. DÜZEY 1 Bölgelerine Göre Nüfus

DÜZEY1 Kodu	Bölge	2014	2015	2016	2017	2018	%
ITC	Nord-Ovest	16.130.725	16.138.643	16.110.977	16.103.882	16.095.306	27%
ITH	Nord-Est	11.654.486	11.661.160	11.643.601	11.637.102	11.640.852	19%
ITI	Centro	12.070.842	12.090.637	12.067.803	12.067.524	12.050.054	20%
ITF	Sud	14.167.819	14.149.806	14.110.771	14.071.161	14.022.596	23%
ITG	Isole	6.758.796	6.755.366	6.732.399	6.709.776	6.675.165	11%
IT	İtalya	60.782.668	60.795.612	60.665.551	60.589.445	60.483.973	100,0%

Kaynak: (EUROSTAT, 2019)

Tablo 5'de İtalya'nın Düzey 2 (NUTS2) sınıflamasına göre ayrılmış 21 bölgesine göre nüfusun dağılımı görülmektedir. Lombardia bölgesi 10 milyon kişi ile 21 alt bölge içinde en çok nüfusa sahip bölge olurken toplam nüfusun %16,6'si bu bölgede yaşamaktadır. Bu bölgeyi sahip olduğu 5,9 milyon kişi ile Lazio bölgesi takip ederken toplam nüfusun %9,7'si bu bölgede yaşamaktadır. Campania bölgesi 5,8 milyon nüfus ile bu iki bölgenin ardından en çok nüfusa sahip 3. bölge olurken bölgedeki nüfus toplam nüfusun %9,6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 5. DÜZEY 2 Bölgelerine Göre Nüfus

DÜZEY2 Kodu	Bölge Adı	2014	2015	2016	2017	2018	%
ITC-1	Piemonte	4.436.798	4.424.467	4.404.246	4.392.526	4.375.865	7,2%
ITC-2	Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste	128.591	128.298	127.329	126.883	126.202	0,2%
ITC-3	Liguria	1.591.939	1.583.263	1.571.053	1.565.307	1.556.981	2,6%
ITC-4	Lombardia	9.973.397	10.002.615	10.008.349	10.019.166	10.036.258	16,6%
ITH-1	Provincia Autonoma di Bolzano/Bozen	515.714	518.518	520.891	524.256	527.750	0,9%
ITH-2	Provincia Autonoma di Trento	536.237	537.416	538.223	538.604	539.898	0,9%
ITH-3	Veneto	4.926.818	4.927.596	4.915.123	4.907.529	4.905.037	8,1%
ITH-4	Friuli-Venezia Giulia	1.229.363	1.227.122	1.221.218	1.217.872	1.215.538	2,0%
ITH-5	Emilia-Romagna	4.446.354	4.450.508	4.448.146	4.448.841	4.452.629	7,4%
ITI-1	Toscana	3.750.511	3.752.654	3.744.398	3.742.437	3.736.968	6,2%
ITI-2	Umbria	896.742	894.762	891.181	888.908	884.640	1,5%
ITI-3	Marche	1.553.138	1.550.796	1.543.752	1.538.055	1.531.753	2,5%
ITI-4	Lazio	5.870.451	5.892.425	5.888.472	5.898.124	5.896.693	9,7%
ITF-1	Abruzzo	1.333.939	1.331.574	1.326.513	1.322.247	1.315.196	2,2%
ITF-2	Molise	314.725	313.348	312.027	310.449	308.493	0,5%
ITF-3	Campania	5.869.965	5.861.529	5.850.850	5.839.084	5.826.860	9,6%
ITF-4	Puglia	4.090.266	4.090.105	4.077.166	4.063.888	4.048.242	6,7%
ITF-5	Basilicata	578.391	576.619	573.694	570.365	567.118	0,9%
ITF-6	Calabria	1.980.533	1.976.631	1.970.521	1.965.128	1.956.687	3,2%
ITG-1	Sicilia	5.094.937	5.092.080	5.074.261	5.056.641	5.026.989	8,3%
ITG-2	Sardegna	1.663.859	1.663.286	1.658.138	1.653.135	1.648.176	2,7%
	İtalya	60.782.668	60.795.612	60.665.551	60.589.445	60.483.973	100%

Kaynak: (EUROSTAT, 2019)

Tablo 6'de İtalya'nın Düzey 3 (NUTS3) sınıflamasına göre ayrılmış 110 şehre göre nüfusun dağılımı görülmektedir. Düzey 2 bölgesinden Lazio sınırları içinde yer alan başkent Roma sahip olduğu 4,4 milyonluk nüfus ile en çok nüfusa sahip şehir olurken toplam nüfusun %7,2'si bu şehirde yaşamaktadır. Bu şehri sahip olduğu 3,2 milyon kişi ile Lombardia bölgesi içinde yer alan Milano şehri takip ederken toplam nüfusun %5,3'ü bu bölgede yaşamaktadır. Campania bölgesi içinde yer alan Napoli şehri ise 3,1 milyonluk nüfus ile bu iki büyük şehrin ardından en çok nüfusa sahip 3. şehir olurken sahip olduğu nüfus toplam nüfusun %5,1'ini oluşturmaktadır.

Tablo 6. DÜZEY 3 Bölgelerine Göre Nüfus

Şehir	2014	2015	2016	2017	2018	%
Roma	4.321.244	4.342.046	4.340.474	4.353.738	4.355.725	7,2%
Milano	3.176.180	3.196.825	3.208.509	3.218.201	3.234.658	5,3%
Napoli	3.127.390	3.118.149	3.113.898	3.107.006	3.101.002	5,1%
Torino	2.297.917	2.291.719	2.282.197	2.277.857	2.269.120	3,8%
Brescia	1.262.295	1.265.077	1.264.105	1.262.678	1.262.402	2,1%
Palermo	1.275.598	1.276.525	1.271.406	1.268.217	1.260.193	2,1%
Bari	1.261.964	1.266.379	1.263.820	1.260.142	1.257.520	2,1%
Bergamo	1.107.441	1.108.853	1.108.298	1.109.933	1.111.035	1,8%
Catania	1.115.704	1.116.917	1.115.535	1.113.303	1.109.888	1,8%
Salerno	1.105.485	1.108.509	1.106.506	1.104.731	1.101.763	1,8%
Diğer şehirler	40.731.450	40.704.613	40.590.803	40.513.639	40.420.667	66,8%
İtalya	60.782.668	60.795.612	60.665.551	60.589.445	60.483.973	100%

Kaynak: (EUROSTAT, 2019)

2. İtalya İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

2.1. Makroekonomik Göstergeler

2.1.1. İtalya (Düzyey 0/ Ülke Toplamı) İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

Günümüzde İtalya, yaklaşık 513 milyon kişiden oluşan bir nüfusa sahip olan ve aynı zamanda üyesi olduğu AB ve 746,4 milyonluk nüfustan oluşan ile Avrupa kıtası pazarlarının içinde yer almaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre yaşanan Avrupa kıtasının toplam nüfusunun 2050 yılında yaklaşık 710,5 milyon kişiye gerilemesi beklenmektedir.

Daha önceki bölümde de belirtildiği üzere İtalya 2,07 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 8. büyük ekonomisi olurken 60,4 milyon nüfusu ile de dünyanın en kalabalık 23. ülkesi olmuştur. Gerçekleştirdiği 543,5 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 8. ülke olan İtalya 499,3 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 11. ülke olmuş dış ticareti 44,1 milyar dolar fazla vermiştir.

İtalya'nın üyesi olduğu AB'nin ticari pazar hacminin boyutu "TradeMap" verilerine göre 2018 yılında yaklaşık 626 trilyon dolar olarak karşımıza çıkmaktadır. İtalya 499,3 milyar dolarlık ithalatının 299,4 milyar dolarlık kısmını AB'den gerçekleştirirken AB ülkelerinin İtalya'nın ithalatındaki payının yaklaşık %60 olduğu görülmektedir. İtalya 543,5 milyar dolarlık ihracatının 304,3 milyar dolarlık kısmını AB'ye gerçekleştirirken AB ülkelerinin İtalya'nın ihracatındaki payının ise yaklaşık %56 olduğu görülmektedir. Bu da İtalya'nın dış ticaretinin önemli bir kısmını AB ülkeleri ile gerçekleştirdiğini göstermektedir. İtalya AB'nin gerçekleştirdiği ithalattan %4,9 pay alırken ihracatındaki payı ise %4,7 olmuştur.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) verilerine göre İtalya'nın 42 ülke ve ülke gruplar ile yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşmaları yaptığı görülmektedir. Bu anlaşmaları sıralamak istersek; EC Treaty, EU - Albania, EU - Algeria, EU - Andorra, EU - Bosnia and Herzegovina, EU - Cameroon, EU - Canada, EU - CARIFORUM States EPA, EU - Central America, EU - Chile, EU - Colombia and Peru, EU - Côte d'Ivoire, EU - Eastern and Southern Africa States Interim EPA, EU - Egypt, EU - Faroe Islands, EU - Georgia, EU - Ghana, EU - Iceland, EU - Israel, EU - Japan, EU - Jordan, EU - Korea, Republic of, EU - Lebanon, EU - Mexico, EU - Moldova, Republic of, EU - Montenegro, EU - Morocco, EU - North Macedonia, EU - Norway, EU - Overseas Countries and Territories (OCT), EU - Palestinian Authority, EU

- Papua New Guinea / Fiji, EU - SADC, EU - San Marino, EU - Serbia, EU - South Africa, EU - Switzerland
- Liechtenstein, EU - Syria, EU - Tunisia, EU - Turkey, EU - Ukraine, European Economic Area (EEA).

İtalya 2008 küresel finansal krizinin olumsuz etkilerini 2009 yılında da yaşamış ve 2010 yılından itibaren ise ekonomisini toparlamış olduğu görülmektedir. İtalya'nın GSYH'sı 9 yıllık 2010-2018 döneminde yıllık ortalama %0,27 yıllık bileşik ise %0,25 büyürken ithalatı yıllık bileşik %2,8 ihracatı ise % 3,3 büyümüştür. İtalya'nın ihracatının milli gelire oranı 2009 yılında % 19 iken 2018 yılında %26'ya yükselirken ithalatın milli gelire oranı ise 2009 yılında % 19 olarak gerçekleşmiş, 2018 yılında da oran %24'e yükselmiştir. İtalya'nın ihracat ve ithalat toplamının milli gelirine oranı ile elde edilen dış ticaret açıklık oranı da 2009 yılında %38 iken, 2018 yılında %50'ye yükselmiştir. İtalya ekonomisinin kriz sonrası küreselleşmede başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 7'de İtalya ile ilgili güncel makroekonomik göstergeler yer almaktadır. İtalya'nın nüfusu 2017 yılında 60,67 milyon iken 2018 yılında 60,63 milyona gerilemiştir. BM tarafından 2025 yılında 60 milyon olması beklenen nüfusun 2050 yılında ise 54,4 milyona düşmesi öngörülmektedir.

2017 yılında İtalya'nın GSYH'si, 1,95 trilyon dolar iken 2018 yılında 2,07 trilyon dolara yükselmiştir. IMF tarafından 2019 yılı içi GSYH büyüme oranı %0'dan %0,1'e revize edilen İtalya'nın 2019 yılındaki mili gelirinin 2,03 trilyon dolar olması beklenirken 2024 yılında da 2,32 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir. İtalya'da 2017 yılında KBDMG 32.132 dolar iken, 2018 yılında 34.260 dolara yükselmiştir. IMF verilerine göre 2019 yılında 33.353 dolar olması beklenen KBDMG'in 2024 yılında ise 38.345 dolara yükselmesi beklenmektedir.

Tabloda ayrıca 2017 yılında 503,1 dolar olan İtalya'nın ihracatının 2018 yılında 543,5 milyar dolara 2017 yılında 451,4 milyar dolar olan İtalya'nın ithalatının ise 2018 yılında 499,3 milyar dolara yükseldiği görülmektedir. İthalatın 2024 yılında 601,3 milyar dolara ihracatın ise 650,4 milyar dolara yükseleceği beklenen İtalya'nın yakın dönemde dış ticaretinde bir büyüme öngörülmektedir. Tabloda da açıkça görülen dış ticaretteki büyüme beklentisi IMF'in İtalya için hazırladığı rapordaki beklentilerle örtüştüğü görülmektedir. Adı geçen raporda IMF 2023 yılı için İtalya'nın ihracatının 525,4 milyar €'ya ithalatının ise 490,7 milyar €'ya yükselmesi beklenmektedir ((IMF), 2019).

Dünya Bankası verilerine göre İtalya'nın mal ihracatının yaklaşık %5,5'nin yüksek teknoloji ürünler olduğu da dikkat çekmektedir.

İtalya 2017 yılında Türkiye'den 9,3 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 10,65 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye ise 2017 yılında İtalya'dan 11,3 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 10,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İtalya Türkiye ile yaptığı dış ticarete 2017 yılında 1,97 milyar dolarlık ticaret fazlası verirken 2018 yılında 495,4 milyon dolarlık ticaret açığı vermiştir. İtalya ve Türkiye arasındaki toplam dış ticaret hacmi incelendiğinde 2017 yılında 20,6 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2018 yılında biraz artışla 20,8 milyar dolara yükselmiştir.

Bu çalışma ile İtalya ile Türkiye arasındaki toplam dış ticaretin artırılması özellikle de Türk ihracatçıları için bu pazarda hedeflerine ulaşmalarında bir ışık tutması amaçlanmaktadır.

Tablo 7. İtalya İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

Gösterge	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2050
Nüfus ¹ (milyon)	60,58	60,66	60,67	60,63	60,74	60,72	60,69	60,66	60,62	60,58	59,88	54,38
GSYH ² (milyar \$)	1.833	1.870	1.947	2.072	2.026	2.090	2.142	2.201	2.257	2.323		
GSYH büyüme oranı (%) ²	0,92	1,12	1,60	0,88	0,09	0,91	0,66	0,61	0,58	0,65		
KBDMG ² (\$)	30.153	30.824	32.132	34.260	33.353	34.428	35.300	36.279	37.227	38.345		
İhracat (milyar \$) ²	457,0	461,5	503,1	543,5	556,1	573,0	595,3	612,6	630,3	650,4		
İthalat (milyar \$) ²	410,9	404,6	451,4	499,3	507,3	524,1	541,4	564,3	582,2	601,3		
İtalya'nın Türkiye'd en ithalatı (milyar \$)	7,37	8,27	9,34	10,65								
Türkiye'n in İtalya'da n ithalatı (milyar \$)	10,64	10,22	11,31	10,16								
İtalya'nın Türkiye ile dış ticaret dengesi (milyar \$)	-3,27	-1,95	-1,97	0,50								
İtalya'nın Türkiye ile dış ticaret hacmi (milyar \$)	18,02	18,49	20,64	20,81								

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), 2019) , (Dünya Bankası (The World Bank), 2019), (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019), (Uluslararası Para Fonu (IMF), 2019), (US Census Bureau, 2019), (U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (BEA), 2019)

¹ 2024 sonrası BM projeksiyonu

²2019-2024 ve sonrası IMF projeksiyonu

2.1.2. İtalya'nın Düzey 1, Düzey 2 ve Düzey 3 Bölgeleri İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

Uluslararası piyasalarda görülen rekabetin artık günümüzde bölge/ eyalet, metropoliten alan hatta şehir düzeyine indiği görülmektedir. Bir bölgenin/ eyaletin ya da bir metropoliten alanın hatta bir şehrin bazen nüfusu bazen GSYH'sı bazen de kişi başına düşen milli geliri günümüzde birçok ülkeden daha ileri seviyededir. Bunun en iyi örneği ABD'de olduğu gibi İtalya'da da görülmektedir. İtalya'da eyalet hatta şehir düzeyinde GSYH, nüfus ve/ veya kişi başına düşen milli gelirin dünyada birçok ülkeden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Örnek olarak yaklaşık 10 milyon nüfusa sahip Lombardia bölgesi 2018 yılında 150,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken 158,4 milyar dolarlık ithalat yapmıştır.

Eurostat verilerine göre 2016 yılında İtalya genelinde yaklaşık 4,4 milyon firma bulunurken bunların 256 bini Roma'da, 185 bini Milano'da ve 81 bini de Torino'da bulunmaktadır. Milano bölgesi etrafındaki

etki altında bulunan şehirlerle birlikte 375,4 bin işletmeye ev sahipliği yaparken Napoli bölgesi ise 178 bin firmaya faaliyette bulunma imkanı sunmuştur.

Tablo 8. İtalya'nın Düzey 1 ve Düzey 2 Bölgelerine Göre GSYH (2008-2017, milyar \$)

Düzey 1 Bölgesi	Düzey 2 Bölgesi	2008	2009	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Nord-ovest		776,1	698,9	692,4	694,2	705,6	601,6	615,4	643,7
	Piemonte	189,2	167,8	165,9	166,8	166,9	142,1	145,1	150,1
	Valle d'Aosta / Vallée d'Aoste	6,7	6,0	6,0	5,9	5,9	4,9	4,8	5,0
	Liguria	72,1	65,3	61,9	62,0	63,2	53,6	54,3	56,2
	Lombardia	508,2	459,9	458,5	459,6	469,7	401,0	411,2	432,4
Nord-est		530,3	482,8	470,8	485,2	493,4	421,0	431,3	450,4
	Trentino Alto Adige / Südtirol	52,5	49,2	48,2	51,9	52,5	44,5	45,3	47,1
	Veneto	215,9	197,8	192,1	195,6	198,9	169,8	174,9	183,4
	Friuli-Venezia Giulia	52,4	47,0	46,3	46,7	47,0	40,5	40,9	42,5
	Emilia-Romagna	209,5	188,8	184,1	191,0	194,9	166,2	170,1	177,4
Centro		520,5	483,5	465,7	461,7	466,1	393,8	404,0	417,8
	Toscana	155,9	145,1	139,8	141,6	144,6	122,2	124,5	128,7
	Umbria	33,5	29,8	28,9	27,9	27,4	23,7	23,7	24,3
	Marche	60,0	55,4	52,8	51,6	53,0	44,5	45,0	46,1
	Lazio	271,0	253,2	244,2	240,6	241,1	203,4	210,8	218,7
Sud		378,7	349,2	333,0	329,8	329,9	281,9	284,9	296,6
	Abruzzo	45,3	41,4	40,5	41,3	41,2	34,8	34,8	36,3
	Molise	9,8	9,1	8,6	7,8	7,7	6,6	6,6	6,8
	Campania	154,6	142,8	134,5	132,1	132,9	113,5	115,0	120,0
	Puglia	102,8	95,0	91,6	91,0	91,5	78,3	79,4	82,4
	Basilicata	16,7	15,0	14,1	14,9	14,4	13,1	12,9	13,4
	Calabria	49,5	45,9	43,8	42,7	42,3	35,7	36,1	37,7
Isole		182,8	169,0	161,4	157,3	154,9	132,6	132,2	136,7
	Sicilia	133,3	123,3	117,7	114,6	112,2	95,6	95,7	98,9
	Sardegna	49,5	45,8	43,7	42,7	42,7	37,0	36,5	37,8
Belirsiz bölgeler		2,3	1,8	1,8	2,3	1,9	1,3	1,3	1,3
	Toplam	2.390,7	2.185,2	2.125,1	2.130,5	2.151,7	1.832,3	1.869,2	1.946,6

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Tablo 8'de 2008-2017 döneminde İtalya'nın Düzey 1 ve Düzey 2 bölgelerine göre GSYH görülmektedir. Tabloda da açıkça görülmektedir ki Kuzey-Doğu ve Kuzey-Batı bölgelerinden oluşan kuzey bölgesi İtalya'nın milli gelirinin yarısından fazlasını üretmektedir. Kuzey bölgesi 2008 yılında 1,3 trilyon dolarlık gelir elde ederken İtalya'nın toplam milli gelirinin %54,6'sını bu bölge oluşturmuştur. Bölgenin 2017 yılında milli gelirinin ülkenin milli gelirindeki azalma ile doğru orantılı olarak azaldığı ve 1,09 trilyon dolara gerilediği görülürken İtalya'nın toplam milli gelirinin %56,2'sini bu bölgenin oluşturduğu görülmektedir.

Beş büyük Düzey 1 bölgesi içinde 2017 yılında milli gelire en fazla katkısı Kuzey-Batı bölgesinin 643,7 milyar dolar ile yaptığı görülürken bu bölgeyi 450,4 milyar dolar ile Kuzey-Doğu ve 417,8 milyar dolar ile de Merkez bölge izlemiştir.

Yirmi Düzey 2 bölgesi içinde 2017 yılında milli gelire en fazla katkısı ise sırası ile 432,4 milyar dolar ile Lombardia bölgesi yaparken bu bölgeyi 218,7 milyar dolar ile Lazio bölgesi ile 177,4 milyar dolar ile Emilia-Romagna bölgesi sağlamıştır. Yirmi bölge içinde en az katkısı ise 5 milyar dolar ile 126 bin kişinin yaşadığı Valle d'Aosta / Vallée d'Aoste bölgesi sağlamıştır.

OECD verilerine göre 2015 yılında Düzey 3 bölgelerine göre en fazla GSYH'ya Milano şehri sahip olurken onu sırası ile Roma, Torino ve Napoli şehirleri izlemektedir. Kişi başına Düşen Milli Gelir incelendiğinde ise en fazla gelire yine Milano şehri sahip olurken onu Bolzano-Bozen, Bologna ve Modena şehirlerinin takip ettiği görülmektedir. İhracatçılarımız şehirlerin alım gücünün göstergesi olan bu gelir düzeylerini de göz önünde bulundurmalarıdır.

İtalya Düzey 2 bölgeleri arasında 2018 yılında dünyadan en fazla ithalatı sırası ile Lombardia, Veneto, Emilia-Romagna, Lazio ve Piemonte bölgeleri yaparken Türkiye'den en fazla ithalatı ise sırası ile Lombardia, Piemonte, Lazio, Emilia Romagna ve Veneto bölgelerinin yaptığı görülmektedir. Sıralama değişse de açıkça görülmektedir ki Türk ihracatçıları da İtalya'nın dünyadan en ithalat yapan bölgelerine yönelmişlerdir. Dünyadan en fazla ithalat yapan Lombardia, Veneto, Emilia-Romagna, Lazio ve Piemonte bölgeleri AB'den yapılan ithalatta da ilk 5 sırayı almışlardır.

Lombardia bölgesi 2018 yılında dünyadan yapılan ithalatın yaklaşık %33'ünü tek başına gerçekleştirirken Veneto bölgesi ithalatın %12'sini Emilia-Romagna bölgesi ise %9'unu gerçekleştirmiştir. Trk ihracatçıları ise ihracatlarının %26,6'sını Lombardia bölgesine yaparken %22'ini Piemonte bölgesine %13,9'unu da Lazio bölgesine yapmışlardır.

Tablo 9'da 2018 yılında İtalya'nın Düzey 1 ve Düzey 2 bölgelerine göre dış ticaret verileri görülmektedir. Tabloda da açıkça görülmektedir ki 2018 yılında İtalya'nın Kuzey-Doğu ve Kuzey-Batı bölgelerinden oluşan kuzey bölgesi milli gelirden olduğu gibi İtalya'nın dış ticaretinin büyük bir bölümünü gerçekleştirmektedir. Kuzey bölgesi 2018 yılında yaklaşık 396 milyar dolarlık ihracat yaparken İtalya'nın toplam ihracatının %72,3'ünü bu bölge oluşturmuştur. Bölgenin 2018 yılında ithalatı ise yaklaşık 330,7 milyar dolar olurken bölge İtalya'nın toplam ithalatının %68,8'ini gerçekleştirmiştir. Bu da İtalya'ya ihracat yapan ve yapacak olan firmalarımızın kuzey bölgesindeki şehirleri hedef pazar olarak belirlemelerinde fayda olduğunu göstermektedir.

Beş büyük Düzey 1 bölgesi içinde 2018 yılında en fazla ihracatı Kuzey-Batı bölgesinin 217,2 milyar dolar ile yaptığı görülürken bu bölgeyi 170,8 milyar dolar ile Kuzey-Doğu ve 88,6 milyar dolar ile de Merkez bölge izlemiştir. Aynı yıl içinde Düzey 1 bölgeleri içinde en fazla ithalatı 211,1 milyar dolar ile Kuzey-Batı bölgesinin yaptığı görülürken bu bölgeyi 119,6 milyar dolar ile Kuzey-Doğu ve 85,3 milyar dolar ile de Merkez bölgenin takip ettiği görülmektedir. Bölgeler arasında 2018 yılında en çok ticaret fazlasını ise Kuzey-Doğu bölgesi verirken bu bölge 59,1 milyar dolarlık ticaret fazlası vermiştir. Bu bölgeyi 6,1 milyar dolarlık dış ticaret fazlası ile Kuzey-Batı bölgesinin izlediği tespit edilmiştir.

Yirmi Düzey 2 bölgesi içinde ise 2018 yılında en fazla ihracatı sırası ile 150,3 milyar dolar ile Lombardia bölgesi yaparken bu bölgeyi 75,1 milyar dolar ile Emilia-Romagna bölgesi ile 74,9 milyar dolar ile Veneto bölgesi izlemiştir. Yirmi bölge içinde ihracata en az katkısı ise 600 milyon dolar ile Calabria bölgesi sağlamıştır. Düzey 2 bölgeleri içinde 2018 yılında en fazla ithalatı ise sırası ile 158,4 milyar dolar ile Lombardia bölgesi yaparken bu bölgeyi 57,5 milyar dolar ile Veneto bölgesi ile 43 milyar dolar ile Emilia-Romagna ve 42,7 milyar dolar ile Lazio bölgeleri yapmıştır. Yirmi bölge içinde en az ithalatı ise 400 milyon dolar ile Valle d'Aosta / Vallée d'Aoste bölgesi gerçekleştirmiştir.

Düzey 2 bölgeleri arasında 2018 yılında en çok ticaret fazlasını ise 32 milyar dolar ile Emilia-Romagna bölgesi verirken bu bölgeyi 17,5 milyar dolar ile Veneto bölgesi verirken bu bölgeyi 17 milyar dolarlık dış ticaret fazlası ile Piemonte ile 13,1 milyar dolar ile Toscana bölgelerinin izlediği tespit edilmiştir. Bölgeler arasında en fazla dış ticaret açığını ise 16 milyar dolar ile Lazio, 8 milyar dolar ile Lombardia ve 7,2 milyar dolar ile Sicilya bölgelerinin verdikleri görülmektedir.

Tablo 9. İtalya'nın Düzey 1 ve Düzey 2 Bölgelerine Göre Dış Ticareti (2018, milyar \$)

Düzey 1 Bölgesi	Düzey 2 Bölgesi	İhracat	%	İthalat	%
Nord-ovest		217,2	39,6%	211,1	43,9%
	Piemonte	57,0	10,4%	40,1	8,3%
	Valle d'Aosta / Vallée d'Aoste	0,9	0,2%	0,4	0,1%
	Liguria	8,9	1,6%	12,2	2,5%
	Lombardia	150,3	27,4%	158,4	33,0%
Nord-est		178,8	32,6%	119,6	24,9%
	Trentino Alto Adige / Südtirol	10,3	1,9%	8,9	1,8%
	Veneto	74,9	13,7%	57,5	12,0%
	Friuli-Venezia Giulia	18,5	3,4%	10,3	2,1%
	Emilia-Romagna	75,1	13,7%	43,0	9,0%
Centro		88,6	16,2%	85,3	17,8%
	Toscana	43,1	7,9%	30,0	6,2%
	Umbria	5,0	0,9%	3,3	0,7%
	Marche	13,9	2,5%	9,4	2,0%
	Lazio	26,7	4,9%	42,7	8,9%
Sud		38,8	7,1%	34,9	7,3%
	Abruzzo	10,3	1,9%	4,9	1,0%
	Molise	0,7	0,1%	0,7	0,2%
	Campania	12,8	2,3%	15,5	3,2%
	Puglia	9,6	1,7%	10,2	2,1%
	Basilicata	4,8	0,9%	2,7	0,6%
	Calabria	0,6	0,1%	0,8	0,2%
Isole		19,5	3,6%	29,6	6,2%
	Sicilia	12,7	2,3%	19,9	4,1%
	Sardegna	6,8	1,2%	9,6	2,0%
Belirsiz bölgeler		4,9	0,9%	-	0,0%
	Toplam	547,7	100%	480,5	100%

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

2.2. Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY)

Dünya genelinde çok uluslu ve ulusaşırı firmaların tedarik zincirlerini uluslararası boyutlara taşıdıkları küreselleşmenin nimetlerinden büyük oranda bu firmaların faydalandığı görülmektedir. Bu firmalar üretimlerinin bazı aşamalarını bulundukları ülke dışında üretim maliyetlerinde avantaj yakaladıkları ya da hedefledikleri pazarlara yakın olmaları nedeni ile başka ülkelerde gerçekleştirmektedirler. Bir ülke için yüksek miktarda DYY çekmenin önemli kazanımlarından birisi yabancı ülkelerin sahip olduğu teknolojileri bu yatırımlar sayesinde yatırım yaptıkları ülkeye getirmesi olurken bir başka önemli kazanım ise yatırım yapan ülkelerin üretimin bir kısmını ihraç etmesi ile yatırım yaptıkları ülkenin ihracatını arttırmaları olarak öne çıkmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY) olarak adlandırılan bu yatırımlar uzun vadeli yatırım olup yatırım yapılan ülkenin istihdamına, iç ve dış ticaretine kısaca ülkenin hem ekonomik hem de sosyal yapısına katkılarda bulunmaktadır.

2.2.1. Yıllara göre İtalya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Tablo 10'da yıllara göre İtalya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) görülmektedir. Dünya genelinde 2005 yılında yaklaşık 949 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım gerçekleşirken 2017 yılında ise yatırım miktarı 1,43 trilyon dolara yükselmiş 2018 yılında ise azalarak 1,3 trilyon dolara gerilemiştir. Doğrudan yabancı sermayenin İtalya'yı tercih etmesinin başlıca sebepleri arasında, bu ülkenin dünyanın en büyük ekonomilerinden birine sahip olması ve önemli bir dış ticaret hacmine sahip olması

gösterilebilir. Uluslararası firmaların ayrıca AB üyesi olması ve bu büyük pazarda yer alması nedeni ile İtalya'yı tercih ettikleri görülmektedir.

İtalya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırım yıllar içinde inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. İtalya 2005 yılında yaklaşık 23,3 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekerken 2017 yılında bu rakam yaklaşık 22 milyar dolar 2018 yılında ise 24,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İtalya'nın çektiği doğrudan yabancı yatırımlar 2005 yılında dünya genelindeki yatırımların %2,5'ini oluştururken 2018 yılında ise bu oran %1,9'a gerilemiştir. İtalya 2005-2018 döneminde en çok yatırımı 43,8 milyar dolar ile 2007 yılında çekerken en az yatırımı ise 92,5 milyon dolar ile 2012 yılında çekmiştir.

Tablo 10. Yıllara Göre İtalya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$)

Yıllar	İtalya	Dünya	%
2005	23.291	948.585	2,5%
2006	42.581	1.403.250	3,0%
2007	43.849	1.891.445	2,3%
2008	-10.835	1.479.747	-0,7%
2009	20.077	1.172.234	1,7%
2010	9.178	1.365.107	0,7%
2011	34.324	1.561.354	2,2%
2012	93	1.470.334	0,0%
2013	24.273	1.431.164	1,7%
2014	23.223	1.357.239	1,7%
2015	19.628	2.033.802	1,0%
2016	28.449	1.918.679	1,5%
2017	21.969	1.497.371	1,5%
2018	24.276	1.297.153	1,9%

Kaynak: (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019)

2.2.2. İtalya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı

OECD verilerine göre 2017 yılında İtalya'ya en çok DYY 8,1 milyar dolar ile Lüksemburg tarafından gerçekleştirilirken onu 4,1 milyar dolarlık yatırım ile Hollanda 3,4 milyar dolarlık yatırım ile İsviçre 2,7 milyar dolarlık yatırım ile Almanya ile 1,9 milyar dolarlık yatırım ile İrlanda izlemektedir. OECD ülkelerinin 21,6 milyar dolarlık DYY gerçekleştirdiği görülürken Avrupa ülkelerinin de yatırımlarının 22,3 milyar dolar olduğu görülmektedir.

DYY'nin sektörel kırılımına bakılırsa 2017 yılında yatırımların yaklaşık %41,4'ü imalat sektörüne %11,8'i maden, taşocakçılığı, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinden oluşan birincil sektörler %38'i hizmet sektörüne %8,5'i de gayrimenkul sektörüne yapıldığı tespit edilmiştir. İtalya sanayisinin güçlü olması yabancıların bu sektöre ağırlıklı yatırım yapmasından da belli olmaktadır.

3. İtalya'nın Dünyadan ve Türkiye'den Ticaretine Genel Bakış

3.1. İtalya'nın Dünyadan İthalatı

Tablo 11'de 2018 yılında İtalya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke ve bu ülkelerin İtalya'nın ithalatındaki payları görülmektedir. İtalya'nın 2018 yılında ilk 10 ülkeden yaptığı ithalat 297,2 milyar \$ olurken ilk 10 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatının %59,5'i oluşturmaktadır. Almanya 2018 yılında İtalya'nın 82,9 milyar \$ ile en çok ithalat yapılan ülke olurken bu ülkeden yapılan ithalatın payı %16,6 olmuştur. Almanya'yı 43 milyar dolarlık ithalat ve %8,6'lık pay ile Fransa ile 36,3 milyar dolarlık ithalat ve %7,3'lük pay ile Çin'in izlediği görülmektedir.

Tablo 11. İtalya'nın Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)

Sıra	Ülke	İthalat (1.000 \$)	%
1	Almanya	82.943.824	16,6%
2	Fransa	42.973.860	8,6%
3	Çin	36.261.009	7,3%
4	Hollanda	27.029.232	5,4%
5	İspanya	24.320.463	4,9%
6	Belçika	22.525.670	4,5%
7	ABD	18.793.534	3,8%
8	Rusya Federasyonu	16.295.394	3,3%
9	Birleşik Krallık	13.145.624	2,6%
10	İsviçre	12.925.712	2,6%
	Diğer ülkeler	202.125.340	40,5%
	İtalya'nın toplam ithalatı	499.339.662	100%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 12'de son 10 yılda İtalya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2009-2018 dönemi boyunca Almanya İtalya'nın en fazla ihracat yaptığı ülke olurken on yılın tamamında onu sırası ile Fransa, Çin ve Hollanda'nın izlediği görülmektedir. İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında 11 farklı ülke yer alırken İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında Almanya, Belçika, Çin, Fransa, Hollanda, İspanya, İsviçre ve Rusya Federasyonu'nun sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ülkeler dışında ABD 9 yıl sıralamada yer alırken Birleşik Krallık 8, Libya ise 3 yıl İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında yer almıştır. Türkiye ise hiçbir yıl bu sıralamada yer alamamıştır.

Tablo 12. İtalya'nın En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
2	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa
3	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin
4	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda
5	İspanya	İspanya	İspanya	Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu	İspanya	İspanya	İspanya	İspanya
6	Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu	İspanya	İspanya	İspanya	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika
7	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Rusya Federasyonu	ABD	ABD	ABD
8	İsviçre	Libya	ABD	Libya	ABD	ABD	ABD	Birleşik Krallık	Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu
9	Libya	ABD	İsviçre	ABD	İsviçre	İsviçre	Birleşik Krallık	Rusya Federasyonu	Birleşik Krallık	Birleşik Krallık
10	Birleşik Krallık	İsviçre	Birleşik Krallık	İsviçre	Birleşik Krallık	Birleşik Krallık	İsviçre	İsviçre	İsviçre	İsviçre

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 13'de 2018 yılında İtalya'nın dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin İtalya'nın ithalatındaki payları görülmektedir. İtalya'nın 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 109,4 milyar \$ olurken ilk 10 ürünün ithalat toplam ithalatının %21,9'unu oluşturmaktadır. İtalya 2018 yılında en çok ithalatı 32,5 milyar \$ ile 270900 GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %6,5 olmuştur. Bu ürünü 15,9 milyar dolarlık ithalat ve %3,2'lik pay ile 271121 GTİP kodlu ürün ile 14,8 milyar dolarlık ithalat ve %3'lük pay ile 870332 GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 13. İtalya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

Sıra	6'lı GTİP Kod		İthalat (1.000 \$)	%
1	'270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	32.523.144	6,5%
2	'271121	Doğal gaz (gaz halinde)	15.858.896	3,2%
3	'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)	14.813.958	3,0%
4	'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar	12.399.011	2,5%
5	'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	8.323.389	1,7%
6	'300215	Dozlandırılmış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmış/hazırlanmış bağışıklık ürünleri	6.362.887	1,3%
7	'851712	Hücresel ağlar için veya diğer kablolu ağlar için telefonlar	5.464.279	1,1%
8	'999999	Sınıflanmamış diğer ürünler	4.747.231	1,0%
9	'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm ³ <silindir=<1500 cm ³)	4.695.286	0,9%
10	'870331	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm ³)	4.216.693	0,8%
	Diğer ürünler		389.934.888	78,1%
	İtalya'nın toplam ithalatı		499.339.662	100%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 14'de son 10 yılda İtalya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir. 2009-2018 dönemi boyunca 20900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTP kodlu ürün İtalya'nın en fazla ihracat yaptığı ürün olurken on yılın tamamında onu Fransa, Çin ve 271121 "Doğal gaz (gaz halinde)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir. On yıllık dönemde 17 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '270900, '271019, '271121, '300490, '870332 ve '999999 GTİP kodlu ürünlerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '870322 GTİP kodlu ürün 8 yıl sıralamada yer alırken '740311 ve '851712 GTİP kodlu ürünler 7 yıl, '300210 ve '710812 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '870331 GTİP kodlu ürün 3 yıl, '854140 ve '870323 GTİP kodlu ürünler 2 yıl, '271600, '300215 ve '870899 GTİP kodlu ürünler ise 1'er yıl İtalya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 14. İtalya'nın En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900
2	'271121	'271121	'271121	'271121	'271121	'271121	'271121	'870332	'870332	'271121
3	'300490	'870332	'870332	'300490	'300490	'300490	'300490	'300490	'271121	'870332
4	'870332	'300490	'300490	'870332	'271019	'870332	'870332	'271121	'300490	'300490
5	'999999	'854140	'271019	'271019	'870332	'271019	'271019	'999999	'271019	'271019
6	'870322	'271019	'854140	'999999	'999999	'999999	'999999	'271019	'999999	'300215
7	'271019	'999999	'999999	'710812	'851712	'851712	'851712	'851712	'851712	'851712
8	'870323	'870322	'870322	'740311	'710812	'740311	'300210	'300210	'870331	'999999
9	'271600	'740311	'740311	'851712	'740311	'300210	'740311	'870331	'870322	'870322
10	'870899	'870323	'710812	'870322	'300210	'710812	'870322	'870322	'740311	'870331

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 15'de 2018 yılında İtalya'nın dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün grubu ve bu grupların (sektörlerin) İtalya'nın ithalatındaki payları görülmektedir. İtalya'nın 2018 yılında ilk 10 sektörde yaptığı ithalat 315,6 milyar \$ olurken ilk 10 sektörün ithalat toplam ithalatının %63,2'sini oluşturmaktadır. Bu da İtalya'nın ithalatının belli sektörlerde yoğunlaştığını göstermektedir. İtalya 2018 yılında en çok ithalatı 67,5 milyar \$ ile 27 GTİP kodlu ürün grubunda yaparken bu ürünlerin toplam ithalat içindeki payı %13,5 olmuştur. Bu ürün grubunu 50,9 milyar dolarlık ithalat ve %10,2'lik pay ile 87 GTİP kodlu ürün grubu ile 48,3 milyar dolarlık ithalat ve %9,7'lik pay ile 84 GTİP kodlu ürün grubunun izlediği görülmektedir.

Tablo 15. İtalya'nın Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$)

Sıra	2'li GTİP kodu	Ürün grubu açıklaması	İthalat (1.000 \$)	%
1	'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	67.489.840	13,5%
2	'87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	50.875.482	10,2%
3	'84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	48.252.155	9,7%
4	'85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	37.638.740	7,5%
5	'30	Eczacılık ürünleri	26.682.255	5,3%
6	'39	Plastikler ve mamulleri	22.057.018	4,4%
7	'72	Demir ve çelik	21.863.955	4,4%
8	'29	Organik kimyasal ürünler	16.331.563	3,3%
9	'90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	13.348.026	2,7%
10	'71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	11.073.156	2,2%
	Diğer ürünler		183.727.472	36,8%
	İtalya'nın toplam ithalatı		499.339.662	100%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Düzey 2 bölgelerinin dünyadan yaptıkları ithalatın analizi

İlk aşamada İtalya'daki 20 Düzey 2 bölgesinin dünyadan en çok ithal ettikleri ilk 3 ürün tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 20 bölgenin ithalatında 28 farklı ürünün 60 defa sıralamaya girdiği görülmüştür.

Adı geçen 28 ürün içinde CK282 “Diğer genel amaçlı makineler”, CF212 “İlaçlar ve farmasötik preparatlar” ve CL291 “Taşıtlar” kodlu ürünler 5 bölgede, CE201 “Temel kimyasal ürünler, gübreler ve azot bileşikler, plastik malzemeler ve birincil formdaki sentetik kauçuk” ve CL293 “Motorlu kara taşıtları ve motorları için parça ve aksesuarlar” kodlu ürünler 4 bölgede, CD192 “Petrolün Rafine Edilmesinden Kaynaklanan Ürünler”, CH241 “Demir Çelik Ürünleri”, CK281 “Genel amaçlı makineler”, CK289 “Özel kullanımlar için diğer makineler” ve CL303 “Uçak, uzay aracı ve ilgili cihazlar” kodlu ürünlerin ise 3'er bölgede en çok ithal edilen ilk 3 ürün sıralamasına girdikleri görülmektedir.

Bu 28 farklı üründe en çok ithalat yapan bölge incelendiğinde ise 18 bölgenin sıralamaya girdiği 2 bölgenin (Abruzzo ve Puglia) ise bu ürünleri en çok ithal eden bölgeler arasında yer almadıkları bazı bölgelerin de birden çok üründe en çok ithalat yapan bölge oldukları görülmektedir. Adı geçen 18 bölge arasında Friuli-Venezia ve Lombardia bölgeleri 3'er üründe, Basilicata, Campania, Marche, Piemonte, Sicilia ve Toscana bölgelerinin 2'ser üründe Calabria, Emilia-Romagna, Lazio, Liguria, Molise, Sardegna, Trentino-alto, Umbria, Valle-d'aosta ve Veneto bölgelerinin de 1'er üründe dünyadan en çok ithalat yapan bölge oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 16'da yukarıda tespit edilen 28 ürün içinde en çok ithalat yapan bölgeler sıralamasında 3'er üründe en üst sırada yer alan 2 bölge ile 2'ser üründe en üst sırada yer alan 6 bölge olmak üzere toplam 8 bölge ve bu bölgelerin dünyadan en çok ithal ettikleri ilk 3 ürün görülmektedir. Tabloda 19 farklı ürünün 8 bölgenin dünyadan en çok ithalat yaptığı ilk 3 ürün sıralamasında 24 defa yer aldığı tespit edilmiştir (bazı ürünler birden fazla bölge tarafından ithal edilmektedir). Bu 19 ürün içinde CF212 “İlaçlar ve farmasötik preparatlar” kodlu ürün Campania, Marche ve Toscana bölgelerinin en çok ithal ettiği ilk üç ürün sıralamasında yer alırken CF201 “Temel kimyasal ürünler, gübreler ve azot bileşikler, plastik malzemeler ve birincil formdaki sentetik kauçuk” kodlu ürün Lombardia ve Sicilia bölgelerinin, CK281 “Genel amaçlı makineler” kodlu ürün Lombardia ve Piemonte bölgelerinin, CL291 “Taşıtlar” kodlu ürün ise Basilicata ve Piemonte bölgelerinin en çok ithal ettiği ilk üç ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 16. Tespit Edilen 28 Üründe Dünyadan En Çok İthalat Yapan Bölgeler ve En Çok İthal Ettikleri İlk 3 Ürün

Düzey 2 Bölgesi	En çok ithal ettiği 1. ürün	En çok ithal ettiği 2. ürün	En çok ithal ettiği 3. ürün
Friuli-Venezia	CL301	CH241	CM310
Lombardia	CK281	CK282	CE201
Basilicata	CL291	BB061	CI263
Campania	CA103	CL303	CF212
Marche	CF212	CB152	CJ275
Piemonte	CL293	CK281	CL291
Sicilia	CD192	CE201	CI261
Toscana	CB151	CF212	CH244

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Tablo 17’de Tablo 16’da yer alan ürünlerin açıklamaları görülmektedir.

Tablo 17. Tablo 16’da Yer Alan 19 Ürünün Açıklamaları

Ürün Kodu	Ürün Açıklaması
BB061	Ham petrol
CA103	İşlenmiş ve korunmuş meyve ve sebzeler
CB151	Tabaklanmış ve işlenmiş deri; seyahat eşyaları, çantalar, deri ürünler ve saraçlık; hazırlanmış ve boyalı kürkler
CB152	Ayakkabı
CD192	Petrolün rafine edilmesinden elde edilen ürünler
CE201	Temel kimyasal ürünler, gübreler ve azot bileşikler, plastik malzemeler ve birincil formdaki sentetik kauçuk
CF212	İlaçlar ve farmasötik preparatlar
CH241	Demir ve Çelik Ürünleri
CH244	Değerli baz metaller ve diğer demir dışı metaller; nükleer yakıtlar
CI261	Elektronik komponentler ve elektronik panolar
CI263	Telekomünikasyon donanımları
CJ275	Evde kullanılan aletler
CK281	Genel amaçlı makineler
CK282	Diğer genel amaçlı makineler
CL291	Taşıtlar
CL293	Motorlu kara taşıtları ve motorları için parça ve aksesuarlar
CL301	Gemiler ve Kayıklar
CL303	Uçak, uzay aracı ve ilgili cihazlar
CM310	Mobile

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

3.2. İtalya’nın Türkiye’den İthalatı

IMF verilerine göre İtalya’nın 2018 yılında GSYH’sı 2,07 trilyon dolar olurken nüfusu 60,5 milyon kişi başına düşen geliri ise 28.999 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 18’de görüleceği üzere dünyada 2018 yılında 5.822 farklı 6’lı GTİP kodlu ürünün ithalatı gerçekleşirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 19,7 trilyon dolar olmuştur. İhracat kısmı incelendiğinde ise dünyada 2018 yılında 5.668 farklı 6’lı GTİP kodlu ürünün ihracatı gerçekleşirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 19,3 trilyon dolar olmuştur.

Türkiye 2018 yılında 4.729 farklı 6’lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 168 milyar dolar olmuş, dünya ihracatından da yaklaşık %0,9 pay almıştır. İtalya ise dünyadan 2018 yılında 5.255 farklı 6’lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 499,3 milyar dolar olmuş ve dünya ithalatından da yaklaşık %2,5 pay almıştır. İtalya’nın dünyadan ithalatını yaptığı 5.255 ürün içinde Türkiye’nin 550 ürünü dünyaya hiç ihraç etmediği görülmektedir. Bu ürünlerin ithalat tutarın yaklaşık 59,8 milyar olurken bu ürünlerin başında 32,5 milyar dolarlık ithalat ile '270900 “Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde

edilen yağlar)” GTİP kodlu ürün ile 15,9 milyar dolarlık ithalat ile '271121 “Doğal gaz (gaz halinde)” GTİP kodlu ürün gelmektedir.

İtalya’nın 2018 yılında Türkiye’den 10,65 milyar dolar tutarında 2.729 ürünü ithal ettiği 2.526 ürünü Türkiye dışındaki ülkelerden ithal ettiği görülmektedir. Türkiye’nin dünyaya 4.729 6’lı GTİP kodlu ürün sattığı düşünülürse İtalya ile yapılan ticarete konu olan ürün sayısının az olduğu görülmektedir.

Tablo 18. İtalya, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış

	Ürün sayısı	Tutar (milyar \$)
Dünyadaki Toplam İhracat	5.668	19.346,6
Dünyadaki Toplam İthalat	5.852	19.689,8
İtalya’nın Dünyadan ithalatı	5.255	499,3
İtalya’nın Türkiye’den İthalatı	2.729	10,65
Türkiye’nin Dünyaya İhracatı	4.729	167,97

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

İtalya’nın Türkiye’den ithalatına konu olan 2.729 ürünün analizi incelendiğinde ise **Tablo 19’de** görülmektedir ki bu ürünlerde Türkiye dünyaya toplam 158,2 milyar dolar ihracat yaparken İtalya ise dünyadan 372,9 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İtalya’nın Türkiye’den ithalatını gerçekleştirdiği 2.729 ürünün ithalat tutarı İtalya’nın bu ürünlerde dünyadan yaptığı ithalatın (372,9 milyar dolar) %2,9’unu İtalya’nın dünyadan yaptığı 499,3 milyar dolarlık ithalatın ise %2,1’ini oluşturmaktadır. İtalya’nın Türkiye’den ithalatını gerçekleştirdiği 2.729 üründe dünyadan yaptığı ithalat tutarının (372,9 milyar \$) İtalya’nın dünyadan 5.255 üründe gerçekleştirdiği toplam 499,3 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %75’ini oluşturmaktadır. Bu da bize Türkiye’nin İtalya’nın dünyadan ithal ettiği ürünlerin birçoğunu bu ülkeye satabildiğini ancak az miktarda satabildiğini göstermektedir bir başka ifade ile İtalya’nın dünyadan ithal ettiği ürünlerin %75’ini oluşturan 2.729 ürünü Türkiye’den da almakta olduğu ancak bu ticaret düşük seviyede olduğu görülmektedir.

İtalya’nın Türkiye’den ithalatını gerçekleştirdiği 2.729 ürünün ithalat tutarı (10,65 milyar dolar) Türkiye’nin bu ürünlerde dünyaya yaptığı ihracatın (158,2 milyar dolar) %6,7’sini Türkiye’nin dünyaya yaptığı 168 milyar dolarlık ihracatın ise %6,3’ünü oluşturmaktadır. Bu da bize Türkiye’nin İtalya’ya sattığı ürünlerin aynı zamanda dünyanın diğer ülkelerine de ağırlıklı olarak sattığımız ürünler olduğunu göstermektedir bir başka ifade ile İtalya ile ticaret konu olan bu ürünlerin ihracatımızda da büyük payı olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 19. İtalya’nın Türkiye’den İthalatına konu olan 2.729 ürünün analizi

	Tutar (milyar \$)
İtalya’nın Türkiye’den İthalatı (2.729 ürün)	10,65
Türkiye’nin Dünyaya İhracatı	158,2
İtalya’nın Dünyadan ithalatı	372,9
Dünyadaki Toplam İhracat	14.930,7

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 20'de 2018 yılında İtalya'nın Türkiye'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin İtalya'nın Türkiye'den yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. İtalya'nın Türkiye'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 3,7 milyar \$ olurken ilk 10 ürünün ithalat toplam ithalatının %34,9'unu oluşturmaktadır. Bu da ihracatçılarımızın İtalya'ya yapılan ihrac ürünlerde yoğunlaşma yaşadıklarını ve ihrac ürünlerini yeterince çeşitlendiremediklerini göstermektedir. İtalya 2018 yılında Türkiye'den en çok ithalatı 669 milyon \$ ile 870421 GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %6,3 olmuştur. Bu ürünü 608 milyon dolarlık ithalat ve %5,7'lik pay ile 870322 GTİP kodlu ürün ile 478 milyon dolarlık ithalat ve %4,5'lik pay ile 870340 GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 20. İtalya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

Sıra	6'lı GTİP Kodu	Ürün Açıklaması	İthalat (1.000 \$)	%
1	'870421	Dizel/yarı dizel motorlu taşıtlar (taşıma kapasitesi<5ton)	668.997	6,3%
2	'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm3<silindir=<1500 cm3)	607.577	5,7%
3	'870340	Hem benzinli hem de tahrik gücü veren elektrik motorlu diğer taşıtlar; harici güç kaynağından şarj edilenler HARIÇ	477.570	4,5%
4	'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm3<silindir hacmi=<2500cm3)	433.807	4,1%
5	'870331	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm3)	372.112	3,5%
6	'720839	Sıcak mamul demir, çelik rulo (kalınlık<3mm. diğer)	350.340	3,3%
7	'870321	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (silindir hacmi <= 1000cm3)	243.090	2,3%
8	'870210	Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yarı dizel, kapasitesi >=10 kişi	201.342	1,9%
9	'720838	Sıcak mamul demir, çelik (rulo kalınlık 3-4, 75mm. diğer)	181.819	1,7%
10	'080222	Fındık (kabuksuz)	180.989	1,7%
	Diğer ürünler		6.933.404	65,1%
	İtalya'nın Türkiye'den toplam ithalatı		10.651.047	100%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 21'de son 3 yılda, İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın sektörlere göre dağılımı, bu sektörlerin 2018 yılında bu ithalattan aldığı pay ve 2017 yılından 2018 yılına geçişte sektörlerin İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalattaki değişim hızı ve sıralamaları görülmektedir.

2018 yılında İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın en yüksek olduğu sektör olan "ulaşım araçları" sektöründeki ithalat miktarının 3,27 milyar avro olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla "Makine ve teçhizat hariç, temel metaller ve metal ürünler" ve "Tekstil, giyim, deri ve aksesuarları" sektörleri

izlemektedir. İtalya'nın son 3 yılda ülkemizden ithalat yapmadığı sektörlerin ise "elektrik, gaz, buhar ve klima" ve "diğer profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetlerin ürünleri" sektörleri olduğu görülmektedir. İthalatın en az olduğu sektör ise 10 bin avro düzeyindeki ithalat ile "Sanatsal aktivite ve eğlence ürünleri" sektörü olmuştur.

2017'den 2018 yılına geçişte İtalya'nın ülkemizden ithalatındaki en yüksek artışın olduğu sektör %75 oranındaki artışla "Ocaklardan ve maden ocaklarından madencilik ürünleri" olurken, en yüksek düşüşün olduğu sektör ise %88,1'lik oranla "Sanatsal aktivite ve eğlence ürünleri" sektörü olmuştur. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalata konu 20 sektörün 13'ünde 2017 yılından 2018'e geçişte Türkiye'den yaptığı ithalat artarken 7'sinde ise azalma görülmüştür. Sektörler bazında yapılan incelemede de Türkiye'nin İtalya'ya ihracatındaki artış trendi daha net anlaşılmaktadır. İhracatçılarımızın, ihracatımızda düşüş yaşanan bu 7 sektöre ve 2018 yılında ihracat yapamadığımız 3 sektöre yönelmeleri İtalya ile aramızdaki dış ticaret performansının daha da gelişmesine katkı sunacaktır.

Tablo 21. İtalya'nın Türkiye'den İthalatının Sektörel Kırılımı (milyar €)

İSTAT Sınıflamasına Göre Sektör	Sektör Açıklaması	2016	2017	2018	Sektörün ithalattan aldığı pay (%)	Sektörün ithalatındaki değişim hızı 2017-2018 %	Sektörün ithalatındaki değişim hızı sıralaması
CL	Ulaşım araçları	2.873,09	3.236,09	3.276,64	36,4%	1,3%	12
CH	Makine ve teçhizat hariç, temel metaller ve metal ürünler	704,85	1.120,66	1.602,67	17,8%	43,0%	4
CB	Tekstil, giyim, deri ve aksesuarları	1.297,57	1.248,72	1.232,62	13,7%	-1,3%	14
CK	Makine ve ev aletleri	350,83	416,58	513,49	5,7%	23,3%	5
CJ	Elektrikli aletler	393,93	449,59	456,27	5,1%	1,5%	11
CG	Kauçuk ve plastik ürünler, diğer metalik olmayan mineral ürünler	421,48	434,22	447,18	5,0%	3,0%	9
CE	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	351,87	414,50	391,03	4,3%	-5,7%	16
AA	Tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünleri	420,18	340,05	328,17	3,6%	-3,5%	15
BB	Ocaklardan ve maden ocaklarından madencilik ürünleri	129,65	143,56	251,23	2,8%	75,0%	1

İSTAT Sınıflamasına Göre Sektör	Sektör Açıklaması	2016	2017	2018	Sektörün ithalattan aldığı pay (%)	Sektörün ithalatındaki değişim hızı 2017-2018 %	Sektörün ithalatındaki değişim hızı sıralaması
CA	Yiyecek, içecek ve tütün	194,20	187,88	198,99	2,2%	5,9%	8
CM	Diğer sanayi ürünleri	105,33	108,23	109,36	1,2%	1,0%	13
CI	Bilgisayarlar, elektronik ve optik cihazlar	78,30	75,95	77,21	0,9%	1,7%	10
CC	Ahşap ve ahşap ürünler; kağıt ve baskı ürünleri	36,30	39,58	67,23	0,7%	69,9%	2
CD	Kok ve rafine edilmiş petrol ürünleri	34,89	16,56	25,87	0,3%	56,2%	3
CF	Farmasötik, kimyasal-tıbbi ve bitkisel ürünler	12,40	10,36	11,50	0,1%	11,0%	7
EE	Atık arıtma ürünleri ve iyileştirme faaliyetleri	6,77	9,09	10,42	0,1%	14,6%	6
JA	Yayıncılık ve görsel-işitsel ürünler; radyo ve televizyon ürünleri	1,43	1,06	0,87	0,0%	-17,1%	17
VV	Beyana dayalı yolcu beraberinde getirilen, iade edilmiş ve reddedilmiş yerli ihraç malları ve sınıflanmamış diğer çeşitli mallar	2,87	2,97	0,48	0,0%	-84,0%	18
RR	Sanatsal aktivite ve eğlence ürünleri	0,48	0,12	0,01	0,0%	-88,1%	19
DD	Elektrik, gaz, buhar ve klima	-	-	-	0,0%	-	-

İSTAT Sınıflamasına Göre Sektör	Sektör Açıklaması	2016	2017	2018	Sektörün ithalattan aldığı pay (%)	Sektörün ithalatındaki değişim hızı 2017-2018 %	Sektörün ithalatındaki değişim hızı sıralaması
MC	Diğer profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetlerin ürünleri	-	-	-	0,0%	-	-
SS	Diğer hizmet faaliyetlerinin ürünleri	0,02	0,003	-	0,0%	-100,0%	20
	İtalya'nın toplam ithalatı	7.416	8.256	9.001	100%	9,0%	

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Düzy 2 bölgelerinin Türkiye’den yaptıkları ithalatın analizi

İlk aşamada İtalya’daki 20 Düzy 2 bölgesinin Türkiye’den en çok ithal ettikleri ilk 3 ürün tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 20 bölgenin ithalatında 25 farklı ürünün 60 defa sıralamaya girdiği görülmüştür.

Adı geçen 25 ürün içinde CK282 “Diğer genel amaçlı makineler” ve CK289 “Özel kullanımlar için diğer makineler” kodlu ürünler 7 bölgede, CH241 “Demir Çelik Ürünleri” ve CL291 “Taşıtlar” kodlu ürünler 5 bölgede CE201 “Temel kimyasal ürünler, gübreler ve azot bileşikler, plastik malzemeler ve birincil formdaki sentetik kauçuk” ve CL293 “Motorlu kara taşıtları ve motorları için parça ve aksesuarlar” kodlu ürünlerin ise 4’er bölgede en çok ithal edilen ilk 3 ürün sıralamasına girdikleri görülmektedir.

Bu 25 farklı üründe en çok ithalat yapan bölge incelendiğinde ise 17 bölgenin sıralamaya girdiği 3 bölgenin (Campania, Emilia-Romagna ve Friuli-Venezia) ise bu ürünleri en çok ithal eden bölgeler arasında yer almadıkları bazı bölgelerin de birden çok üründe en çok ithalat yapan bölge oldukları görülmektedir. Adı geçen 17 bölge arasında Piemonte ve Lombardia bölgeleri 3’er, Lazio, Liguria, Umbria ve Valle-d’aosta bölgeleri 2’şer, Abruzzo, Basilicata, Calabria, Marche, Molise, Puglia, Sardegna, Sicilia, Toscana, Trentino-alto ve Veneto bölgelerinin de 1’er üründe dünyadan en çok ithalat yapan bölge oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 22’de yukarıda tespit edilen 25 ürün içinde en çok ithalat yapan bölgeler sıralamasında 3’er üründe en üst sırada yer alan 2 bölge ile 2’şer üründe en üst sırada yer alan 4 bölge olmak üzere toplam 6 bölge ve bu bölgelerin dünyadan en çok ithal ettikleri ilk 3 ürün görülmektedir.

Tabloda 15 farklı ürünün 6 bölgenin Türkiye’den en çok ithalat yaptığı ilk 3 ürün sıralamasında 18 defa yer aldığı tespit edilmiştir (bazı ürünler birden fazla bölge tarafından Trkiye’den ithal edilmektedir). Bu 15 ürün içinde CK282 “Diğer genel amaçlı makineler” kodlu ürün Lombardia ve Umbria bölgelerinin en çok ithal ettiği ilk üç ürün sıralamasında yer alırken CH241 “Demir ve Çelik Ürünleri” kodlu ürün ise Liguria, Umbria ve Valle-d’aosta bölgelerinin en çok ithal ettiği ilk üç ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 22. Tespit Edilen 25 Üründe Türkiye’den En Çok İthalat Yapan Bölgeler ve En Çok İthal Ettikleri İlk 3 Ürün

Düzy 2 Bölgesi	En çok ithal ettiğı 1. ürün	En çok ithal ettiğı 2. ürün	En çok ithal ettiğı 3. ürün
Lombardia	CE201	CK282	CK289
Piemonte	CK281	CL291	CL293
Lazio	CL303	CF212	CE204
Liguria	CH241	CE205	CL301
Umbria	CH241	CH242	CK282
Valle-d'aosta	CH243	CG222	CH241

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Açıkça görülmektedir ki **Tablo 16**’da da görüleceğı üzere ürün bazında yapılan analizde İtalya’nın Düzy 2 bölgeleri arasında dünyadan ithalatı Friuli, Venezia, Lombardia, Basilicata, Campania, Marche, Piemonte, Sicilia ve Toscana bölgelerinin öne çıktığı görülmürken Türk ihracatçılarının ise Lombardia, Piemonte, Lazio, Liguria, Umbria ve Valle-d'aosta bölgelerinde daha çok ihraç ürünlerimizi satmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu da ihracatçılarımızın Lombardia ve Piemnonto bölgeleri hariç diğer bölgelerde yeterince etkili olamadığını göstermektedir.

Tablo 23’de **Tablo 22**’de yer alan ürünlerin açıklamaları görülmektedir.

Tablo 23. Tablo 22’de Yer Alan 15 Ürünün Açıklamaları

Ürün Kodu	Ürün Açıklaması
CL303	Uçak, uzay aracı ve ilgili cihazlar
CF212	İlaçlar ve farmasötik preparatlar
CE204	Sabun ve deterjanlar, temizlik ve parlatma ürünleri, parfüm ve kozmetikler
CH241	Demir ve Çelik Ürünleri
CE205	Diğer kimyasal ürünler
CL301	Gemiler ve Yatlar
CE201	Temel kimyasal ürünler, gübreler ve azot bileşikleri, plastik malzemeler ve birincil formdaki sentetik kauçuk
CK289	Özel kullanımlar için diğer makineler
CK282	Diğer genel amaçlı makineler
CL293	Motorlu kara taşıtları ve motorları için parça ve aksesuarlar
CL291	Taşıtlar
CK281	Genel amaçlı makineler
CH242	Borular, oyuk bölümler ve ilgili çelik aksesuarlar (dökme çelik olanlar hariç)
CH243	İlk çelik işlemenin diğer ürünleri
CG222	Plastikten Mamuller

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

İtalya’nın dünyadan ithalatına konu olan 5.255 ürün içinde Türkiye’nin küresel pazarlarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu (RCA değeri 1 ve üzerinde olan) 1.506 ürün tespit edilmiştir. İtalya’nın Türkiye’den ithalatına konu olan 2.729 ürün içinde ise rekabet gücü yüksek olan 1.277 ürün olduğu

görülmektedir. Bu da ihracatçılarımızın rekabet üstünlüğüne sahip oldukları ürünlerin birçoğunda İtalya pazarına bir şekilde girdiklerini göstermektedir.

Tablo 24'de İtalya'nın ithal ettiği ve Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünlerin analizi görülmektedir. İtalya'nın dünyadan ithalatına konu olan 5.255 ürün içinde Türkiye'nin RCA değeri yüksek olan 1.506 ürün içinde 1.277 ürünü Türkiye'den ithal ettiği Türkiye'nin rekabet üstünlüğü olan ve başka ülkelere sattığı 229 ürünü ise Türkiye'den hiç ithal etmediği görülmektedir (bu 229 üründen 6 ürünü ise İtalya dünyadan da ithal etmemektedir, bu ürünler '720241, '270600, '010594, '270710, '120721 ve '520615 GTİP kodlu ürünlerdir). Adı geçen 223 üründe İtalya 2018 yılında dünyadan 5,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise İtalya haricinde dünyaya bu ürünlerde 6,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. İtalya Türkiye'nin rekabet üstünlüğü olan 1.277 üründen Türkiye'den yaklaşık 9,25 milyar dolarlık alım yapmıştır.

İtalya'nın dünyadan ithalatına konu olan 5.255 ürün içinde Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu 1.506 üründen dünyaya 139,8 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken İtalya ise bu ürünlerden dünyadan 143,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Adı geçen 1.506 ürünün dünya genelinde gerçekleşen ihracat tutarı ise 4,4 trilyon dolar olmuştur. Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu 1.506 üründe İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın Türkiye'nin bu ürünlerde dünyaya yaptığı ihracat içindeki payı %6,6 olmuştur. Bu ürünlerde İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın İtalya'nın bu ürünlerde dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise %6,5 olmuştur.

İtalya'nın Türkiye'den ithalatını yaptığı 1.506 ürün içinde uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu 1.277 üründe İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın Türkiye'nin bu ürünlerde dünyaya yaptığı ihracat içindeki payı %0,66 olmuştur. Bu ürünlerde İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın İtalya'nın bu ürünlerde dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise %0,72 olmuştur.

Tablo 24. İtalya'nın İthal Ettiği ve Türkiye'nin Uluslararası Piyasalarda Rekabet Üstünlüğü Olan Ürünlerin Analizi (milyar \$)

	İtalya'nın Dünyadan İthalatına konu olan 5.255 ürün içindeki Türkiye'nin RCA değeri 1 ve üzerinde olan 1.506 ürünün analizi	İtalya'nın Türkiye'den İthalatına konu olan 2.729 ürün içindeki RCA değeri 1 ve üzerinde olan 1.277 ürünün analizi	Türkiye'nin RCA değerinin 1 ve üzerinde olduğu ve İtalya'ya hiç ihraç edemediği 229 ürünün analizi
İtalya'nın Türkiye'den İthalatı	9,25	9,25	0
Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	139,8	133,6	6,3
İtalya'nın Dünyadan İthalatı	143,2	137,9	5,3
Dünyadaki Toplam İhracat	4.409,9	4.203,9	206

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 25'de Türkiye'nin RCA değeri yüksek olan 1.506 ürün içinde Türkiye'nin rekabet üstünlüğü olan ve başka ülkelere sattığı ancak İtalya'nın Türkiye'den hiç almadığı 229 ürün görülmektedir. Türkiye'nin uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak İtalya'nın Türkiye'den almayıp

dünyadan ithalatını yaptığı bu 229 ürün içinde İtalya dünyadan 240220 “Tütün içeren sigaralar” GTİP kodlu üründen dünyadan 2,13 milyar dolar 300213 “Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış” GTİP kodlu üründen 222 milyon dolar ve 722519 “Manyetik [(silikonlu) çelikler-genişlik=>600mm]” GTİP kodlu üründen de 386 milyon dolarlık ithalat yaptığı görülmektedir. İhracatçılarımızın dünyanın diğer ülkelerine sattıkları ancak İtalya’ya satamadıkları İtalya’nın diğer ülkelere ithal ettiği bu ürünler için İtalya pazarlarına da yönelmeleri önerilmektedir.

Tablo 25. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip olduğu İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği Ancak Türkiye’den Hiç Alım Yapmadığı 229 Ürün (6’lı GTİP Kodu)

'010511	'090932	'230610	'300650	'520645	'680919	'842111
'010514	'090962	'240220	'310230	'530710	'681181	'842112
'010594	'100111	'240311	'310390	'530720	'681182	'842449
'010641	'100191	'240319	'310560	'530820	'690210	'842611
'020712	'100310	'250900	'320413	'540120	'700420	'842959
'020714	'110100	'252100	'320910	'550520	'720241	'843010
'020727	'110220	'252220	'330530	'550620	'720249	'843420
'020760	'110311	'261690	'350520	'550640	'720840	'843621
'030235	'110313	'261900	'370243	'550820	'720890	'844511
'030273	'110423	'270600	'380852	'550952	'720927	'844519
'030281	'110812	'270710	'380861	'550991	'721069	'844621
'030345	'120721	'271099	'382460	'551421	'721190	'845110
'030469	'140420	'271119	'390512	'560741	'721230	'845410
'030493	'150420	'271490	'390750	'570241	'721430	'845510
'030799	'150430	'280110	'392059	'580230	'721691	'845630
'030812	'151229	'280200	'410692	'600290	'722240	'845640
'030819	'151511	'280540	'410791	'600390	'722519	'845921
'040140	'151519	'280700	'441193	'600538	'730290	'847940
'040410	'151521	'281530	'441879	'610451	'730519	'847960
'040630	'151529	'282890	'470790	'610729	'730629	'847971
'040711	'151710	'283190	'480540	'610799	'731442	'850819
'040721	'151790	'283311	'480630	'610819	'732429	'851420
'060312	'160540	'283330	'481110	'610829	'740620	'853339
'070700	'170219	'283526	'500600	'610839	'750120	'860712
'070930	'170240	'284020	'510220	'620719	'760320	'870240
'070960	'200830	'291211	'511000	'620729	'780411	'870540
'070993	'200929	'291419	'511300	'620821	'810197	'890200
'071335	'200950	'291632	'520419	'621220	'811010	'900580
'080232	'200990	'291732	'520614	'630120	'811222	'902820
'080840	'210112	'291813	'520615	'630240	'840212	'930621
'080910	'210410	'292030	'520633	'630319	'840220	'940410
'081010	'210420	'292111	'520634	'680423	'841340	
'081330	'230230	'300213	'520635	'680710	'841610	

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 26’de Türkiye’nin RCA değeri yüksek olan 1.506 ürün içinde Türkiye’nin rekabet üstünlüğü olan ve başka ülkelere sattığı ancak İtalya’nın Türkiye’den hiç almadığı 229 ürünün sektörel dağılımı yapıldıktan sonra Türkiye’nin ihracatı ve İtalya’nın dünyadan yaptığı ithalat görülmektedir. Yukarıda da bahsedildiği üzere İtalya 229 ürün toplamında dünyadan 5,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise İtalya haricinde diğer ülkelere toplam 6,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. İtalya

Tütün sektöründe Türkiye’den almadığı ürünlerden dünyadan 2,25 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Çelik sektöründen 686 milyon dolar Kimyevi Maddeler ve Mamulleri sektöründen ise Türkiye’den ithalat yapmayıp diğer ülkelerden ise 511 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 26. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip olduğu İtalya’nın Dünyadan İthal Ettiği Ancak Türkiye’den Hiç Alım Yapmadığı 229 Ürünün Sektörel Dağılımına Göre Türkiye’nin ihracatı ve İtalya’nın İthalatı (1.000 \$)

TİM Sektörü	İtalya'nın Dünyadan İthalatı	229 ürün içinde sektöre dahil olan ürün sayısı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı
Çelik	686.286	14	512.083
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	89.424	10	124.502
Demir ve Demir Dışı Metaller	31.615	9	103.246
Deri ve Deri Mamulleri	33.489	2	10.495
Elektrik Elektronik ve Hizmet	59.175	4	51.128
Gemi ve Yat	1.157	1	45.526
Halı	4.310	1	4.813
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	28.806	13	74.329
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	448.739	27	1.485.724
İklimlendirme Sanayii	13.519	4	32.685
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	510.977	39	750.691
Kuru Meyve ve Mamulleri	67.653	2	37.252
Madencilik Ürünleri	4.702	4	341.583
Makine ve Aksamları	229.133	20	227.978
Meyve Sebze Mamulleri	29.296	4	67.441
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	55.406	6	79.844
Otomotiv Endüstrisi	25.193	3	42.950
Savunma ve Havacılık Sanayii	9.061	2	21.167
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	403.212	25	1.249.015
Süs Bitkileri ve Mam.	2.309	1	32.478
Tekstil ve Hammaddeleri	42.742	28	50.051
Tütün	2.247.126	3	623.379
Yaş Meyve ve Sebze	301.146	7	292.324
Genel Toplam	5.324.476	229	6.260.684

Tablo 27’da İtalya’nın dünyadan ithal ettiği 5.255 ürünün TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. İtalya’nın dünyadan en çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörler ile Türkiye’den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırdığında 10 sektörün öne çıktığı görülmektedir. Bu sektörlerden 7 tanesinde İtalya’nın dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile örtüştüğü görülmektedir. Bu sektörler “Çelik”, “Demir ve Demir Dışı Metaller”, Elektrik Elektronik”, “Hazırgiyim ve Konfeksiyon”, “İklimlendirme Sanayii”, “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri”, “Makine ve Aksamları” ve “Otomotiv Endüstrisi” olarak sıralanabilir. Yapılan analizde 2 sektörün ise İtalya’nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında üst sıralarda olmasına karşılık Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada gerilerde kaldığı görülmektedir. Bu sektörler “Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri” ile “Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektörleridir. İhracatçılarımızın İtalya’nın ithalatında üst sıralarda yer alan bu sektörlerde İtalya pazarlarında gerilerde yer aldığı genelde ise toplamda 499,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren sektörlerle toplamda 10,7 milyar dolarlık ürün satabilen Türk ihracatçıları için daha çok kat edilecek yolun olduğu görülmektedir.

Tabloda ayrıca İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın sektörel kırılımı incelendiğinde “Otomotiv Endüstrisi” sektörünün %38,8’lik pay ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu tespit edilirken bu sektörü sırası ile %10,6’lık pay ile “Çelik” sektörü ile %7,9’luk pay ile “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörlerinin takip ettiği görülmektedir. Sektörler arasında en düşük ithalat payına ise %0,01’lik pay ile “Süs Bitkileri ve Mamulleri” sektörünün sahip olduğu görülmektedir. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatının dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içindeki payı incelendiğinde “Fındık ve Mamulleri” sektörünün %41,7 ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu görülmektedir. Sektörler arasında İtalya’nın dünyadan gerçekleştirdiği ithalatta %9,4’lük ya sahip “Kuru Meyve ve Mamulleri” sektörü ile %9’luk paya sahip “Halı” sektörlerinin de performansları dikkat çekicidir. İtalya pazarında ciddi paya sahip bu sektörlerin pazar paylarını genişletmeleri diğer sektörlerle göre daha kolay görülmektedir. Sektörler arasında İtalya’nın dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içinde en az paya ise %0,04’lük pay ile “Tütün” sektörün sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 27. İtalya'nın Dünyadan İthal Ettiği 5.255 Ürünün Sektörel Dağılımı

Dünyadan İthalatına Göre Sıralaması	Türkiye'den İthalatına Göre Sıralaması	TİM Sektörü	İtalya'nın dünyadan ithalatı	Türkiye'nin dünyaya ihracatı	İtalya'nın Türkiye'den ithalatı	Dünyadaki toplam ihracat	Türkiye'nin İhracatının Dünyadaki Toplam İhracat İçindeki Payı	Sektörün Türkiye'nin İtalya'ya Yaptığı İhracat İçindeki Payı	İtalya'nın Türkiye'den İthalatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı	İtalya'nın Türkiye'den İthalatının Toplam İthalatı İçindeki Payı
4	2	Çelik	24,9	15,4	1,1297	590,4	2,6%	10,6%	7,4%	4,5%
17	12	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	5,0	3,0	0,1318	242,5	1,2%	1,2%	4,4%	2,6%
6	5	Demir ve Demir Dışı Metaller	23,3	8,3	0,6508	703,2	1,2%	6,1%	7,9%	2,8%
11	13	Deri ve Deri Mamulleri	14,5	1,6	0,1304	268,2	0,6%	1,2%	8,2%	0,9%
3	7	Elektrik Elektronik	55,8	11,4	0,4841	3.668,6	0,3%	4,5%	4,3%	0,9%
25	10	Fındık ve Mamulleri	0,5	1,8	0,2055	9,5	19,2%	1,9%	11,2%	41,7%
21	17	Gemi ve Yat	2,4	1,0	0,0754	123,8	0,8%	0,7%	7,8%	3,2%
26	23	Halı	0,2	2,3	0,0205	16,5	13,7%	0,2%	0,9%	9,0%
7	6	Hazırlıyım ve Konfeksiyon	18,5	17,6	0,6337	572,1	3,1%	5,9%	3,6%	3,4%
9	18	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam.	16,7	6,6	0,0639	646,9	1,0%	0,6%	1,0%	0,4%
12	9	İklimlendirme Sanayii	11,3	4,3	0,2794	412,6	1,0%	2,6%	6,5%	2,5%
1	3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	148,9	17,1	0,8449	4.546,9	0,4%	7,9%	4,9%	0,6%
23	16	Kuru Meyve ve Mamulleri	1,0	1,3	0,0973	31,6	4,1%	0,9%	7,5%	9,4%
15	11	Madencilik Ürünleri	6,1	4,5	0,1718	421,5	1,1%	1,6%	3,8%	2,8%
5	8	Makine ve Aksamaları	24,0	7,6	0,4004	1.062,5	0,7%	3,8%	5,3%	1,7%
18	19	Meyve Sebze Mamulleri	3,5	1,5	0,0555	180,9	0,8%	0,5%	3,6%	1,6%
8	14	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	16,8	5,2	0,1137	570,6	0,9%	1,1%	2,2%	0,7%
13	21	Mücevher	11,2	7,2	0,0486	603,1	1,2%	0,5%	0,7%	0,4%
2	1	Otomotiv Endüstrisi	61,5	31,6	4,1305	2.002,4	1,6%	38,8%	13,1%	6,7%
16	22	Savunma ve Havacılık Sanayii	5,6	1,8	0,0324	467,1	0,4%	0,3%	1,8%	0,6%
10	15	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	15,2	2,5	0,1122	363,6	0,7%	1,1%	4,5%	0,7%
24	26	Süs Bitkileri ve Mam.	0,6	0,1	0,0009	22,2	0,4%	0,0%	0,9%	0,1%
14	4	Tekstil ve Hammaddeleri	8,6	7,9	0,7716	268,8	2,9%	7,2%	9,8%	9,0%
20	25	Tütün	2,5	1,0	0,0009	44,8	2,3%	0,0%	0,1%	0,0%
19	20	Yaş Meyve ve Sebze	3,3	2,3	0,0498	139,4	1,6%	0,5%	2,2%	1,5%
22	24	Zeytin ve Zeytinyağı	2,1	0,4	0,0111	11,1	3,4%	0,1%	2,9%	0,5%
		Diğer Sanayi Ürünleri	2,5	0,1	0,0026	119,5	0,1%	0,0%	2,0%	0,1%
		TİM SINIFLAMASI DIŞI	12,7	2,6	0,0017	1.168,7	0,2%	0,0%	0,1%	0,0%
		Genel Toplam	499,3	167,7	10,7	19.279,2	0,9%	100,0%	6,4%	2,1%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019) ve TİM

3.3. İtalya'nın Türkiye'den İthalatının İstatistikî Bölgelere Göre Dağılımı

Tablo 28'de İtalya'daki 20 adet Düzey 2 bölgelerinin dünyadan, AB'den ve Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat tutarları Avro (€) bazında görülmektedir. Buna göre dünyadan en çok ithalat yapan bölge Lombardia olurken bu bölge 2017 yılında dünyadan 125,5 milyar € 2018 yılında ise 133,9 milyar € ithalat gerçekleştirmiştir. Bölge AB'den ise 2017 yılında 84,9 milyar € 2018 yılında ise 89,9 milyar € ithalat gerçekleştirmiştir. Bölgenin Türkiye'den yaptığı ithalat incelendiğinde ise 2017 yılında 2,1 milyar € 2018 yılında ise 2,4 milyar € ithalat gerçekleştirirken bölgenin Türkiye'den yaptığı ithalatın payı 2017 yılında %1,67 2018 yılında ise %1,8 olarak gerçekleşmiştir. Her ne kadar 2018 yılında bölgenin ithalatından alınan pay artmış olsa da ihracatçılarımızın bu bölgenin ithalatında daha alacakları uzun bir yolun olduğu da açıkça görülmektedir.

İtalya bölgelerinin dünyadan yaptıkları ithalatın %61'ini AB'den yaptıkları görülmektedir. Trentino-Alto Adige bölgesi ithalatının %87,5'ini AB'den gerçekleştirirken AB'den en fazla oranda ithalat yapan bölge olurken onu %73 oran ile Calabria bölgesi ile %71,7 oran ile Abruzzo bölgesi izlemiştir. AB'den yaptığı ithalatı toplam ithalatı içinde en az olan bölge ise %11,5 ile Sardena (Sardunya) bölgesi olmuştur.

İtalya'nın ülkemizden yaptığı ithalatın AB ülkelerinden yaptığı ithalata oranı her ne kadar 2017 yılından 2018 yılına geçişte artmış olsa da bu oranın yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Ülkemizin İtalya'daki 20 bölgeden 7'sinin ithalatındaki payı azalmış olsa da 13'ünün ithalatındaki payı artmıştır. İthalatındaki payımızın en yüksek olduğu bölge Piemonte, en düşük olduğu bölge ise Trentino-Alto Adige bölgesidir, ihracatçılarımızın özellikle ithalatındaki payımızın düşük olduğu Trentino-Alto Adige gibi bölgelere yönelmesi yerinde olacaktır. Son olarak, 2017'den 2018'e geçişte ihracatımızda oransal olarak en büyük düşüşü yaşadığımız bölge Molise bölgesi iken, ihracatımızda oransal olarak en büyük yükselişi yaşadığımız bölge Valle d'Aosta bölgesi olmuştur.

Tablo 28. İtalya'da Düzey 2 Bölgelerine Göre Türkiye'den, AB'den ve Dünyadan Yapılan İthalat (milyar €)

Eyalet	Bölgenin dünyadan ithalatı (2017)	Bölgenin dünyadan ithalatı (2018)	Bölgenin AB'den ithalatı (2017)	Bölgenin AB'den ithalatı (2018)	Bölgenin Türkiye'den den ithalatı (2017)	Bölgenin Türkiye'den den ithalatı (2018)	Bölgenin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam bölge ithalatındaki payı (2017)	Bölgenin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam bölge ithalatındaki payı (2018)
Piemonte	33.333	33.866	20.723	21.227	2.104	1.989	6,31%	5,87%
Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste	260	325	158	209	1	2	0,25%	0,64%
Lombardia	125.497	133.861	84.855	89.940	2.090	2.398	1,67%	1,79%
Liguria	8.883	10.347	3.360	4.076	64	69	0,73%	0,66%
Trentino-Alto Adige	6.986	7.485	6.136	6.548	21	29	0,31%	0,39%
Veneto	46.158	48.558	30.373	32.269	585	604	1,27%	1,24%
Friuli-Venezia Giulia	7.788	8.695	4.798	5.095	111	149	1,42%	1,71%
Emilia-Romagna	35.390	36.375	24.035	24.249	798	924	2,26%	2,54%
Toscana	23.134	25.317	13.373	13.518	273	347	1,18%	1,37%
Umbria	2.621	2.775	1.753	1.823	37	47	1,40%	1,71%
Marche	7.041	7.932	3.715	4.303	132	158	1,87%	1,99%
Lazio	35.839	36.051	22.995	23.281	1.153	1.248	3,22%	3,46%
Abruzzo	4.137	4.176	2.959	2.996	89	96	2,16%	2,30%
Molise	591	609	369	360	15	9	2,51%	1,44%
Campania	12.434	13.097	6.109	6.478	377	433	3,03%	3,30%
Puglia	8.780	8.598	3.349	3.556	211	161	2,40%	1,87%
Basilicata	2.073	2.299	1.412	1.553	48	49	2,29%	2,13%
Calabria	640	690	465	504	12	14	1,83%	2,02%
Sicilia	14.310	16.828	2.489	3.002	106	252	0,74%	1,50%
Sardegna	6.764	8.153	851	937	29	24	0,42%	0,29%
Toplam	382.661	406.038	234.277	245.924	8.256	9.001		

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Tablo 29'da İtalya'daki 20 adet Düzey 2 bölgeleri verilerinden yola çıkılarak toplamda dünyadan ve Türkiye'den en çok ithalatı gerçekleştirilen ilk 5 ürünün ithalat tutarları Avro ( ) bazında görülmektedir. İlk 5  r nde Türkiye'den yapılan ithalat toplam ithalatın %52,6'sını oluştururken bu ürünlerin dünyadan yapılan ithalatı ise dünyadan yapılan toplam ithalatın %18,1'ini oluşturmaktadır. Bu da ihracat larımızın İtalya'ya yapılan ihraç ürünlerde yoğunlaşma yaşadıklarını ve ihraç ürünlerini yeterince  eřitlendiremediklerini göstermektedir. Bu sonuç bölüm 3.2'de "TradeMap" den elde edilen 6'lı GT P kodlu ürün verileri ile elde edilen sonuçla da örtüşmektedir. "Taşıtlar" da Türkiye'den 11 bölge ithalat yaparken yapılan ithalat toplam ithalatın %31'ini oluşturmaktadır. "Demir ve  elik ürünleri"nde ise 17 bölge ithalat yaparken yapılan ithalat toplam ithalatın %10'nunu oluşturmaktadır. Açıkça örülmektedir ki bu ürünlerde Türk ihracat ları İtalya'nın geneline yayılamamıştır.

"Diğer tekstil ürünleri"nde İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat dünyadan yaptığı toplam ithalatın %11,5'ini oluştururken "K rkl  giysiler hariç giyim eşyası"  r n nde Türkiye'den yaptığı ithalat dünyadan yaptığı toplam ithalatın %2,9'unu oluşturmaktadır. Bu ürünü ihraç eden firmalar için İtalya'daki 12,2 milyar avroluk bu pazarda daha kat edecekleri çok yolun olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 29. İtalya'da Türkiye'den ve Dünyadan En Fazla İthalatı Yapılan İlk 5  r n (milyar  )

�r�n Kodu	�r�n Açıklaması	Türkiye'den ithalat yapan Düzey 2 bölge sayısı	Türkiye'den yapılan ithalat (�)	Dünyadan ithalat yapan Düzey 2 bölge sayısı	Dünyadan İthalat (�)	�r�ndeki ithalatın Türkiye'den yapılan toplam ithalat içindeki payı (%)	Türkiye'den yapılan ithalatın payı(%)
CL291	Taşıtlar	11	2,767	20	33,231	31%	8,3%
CH241	Demir ve �elik �r�nleri	17	0,866	20	16,232	10%	5,3%
CL293	Motorlu kara taşıtları ve motorları için parça ve aksesuarlar	20	0,383	20	8,632	4%	4,4%
CB139	Diğer tekstil �r�nleri	20	0,365	20	3,168	4%	11,5%
CB141	K�rkl� giysiler hariç giyim eşyası	20	0,357	20	12,161	4%	2,9%
	İlk 5 ürünün ithalat toplamı		4,738		73,424	53%	6,5%
	İtalya'nın toplam ithalatı		9,001		406,038		2,2%
	İlk 5 ürünün ithalat toplamının İtalya'nın toplam ithalatı içindeki payı		52,6%		18,1%		

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

Tablo 30'da İtalya'daki 20 adet Düzey 2 bölgeleri verilerinden yola çıkılarak toplamda dünyadan ve Türkiye'den en çok ithalatı gerçekleştirilen ilk 5 ürünü Türkiye'den ve Dünyadan en çok ithal eden ilk 5 Düzey 2 bölgeleri görülmektedir. İtalya'da Türkiye'den yapılan ithalatın neredeyse üçte birini oluşturan CL291 "Taşıtlar" kodlu ürünü dünyadan en çok sırası ile Lombardia, Veneto, Lazio, Piemonte ve Toscana bölgeleri ithal ederken Türkiye ise bu ürünü en çok sırası ile Piemonte, Lazio, Lombardia, Emilia-Romagna ve Veneto bölgelerine satmaktadır. Bu ürünü ihraç eden firmalarımızın bu üründe dünyadan 2,6 milyar avro ithalat yapan Toscana bölgesine bu ürünü hiç satamadıkları görülmektedir. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın onda birini oluşturan CH241 "Demir ve Çelik ürünleri" kodlu ürünü dünyadan en çok sırası ile Lombardia, Veneto, Emilia-Romagna, Friuli-Venezia Giulia ve Piemonte bölgeleri ithal ederken Türkiye ise bu ürünü en çok sırası ile Lombardia, Emilia-Romagna, Friuli-Venezia Giulia, Campania ve Veneto bölgelerine satmaktadır. Bu ürünü ihraç eden firmalarımızın bu üründe dünyadan 975,3 milyon avro ithalat yapan Piemonte bölgesine bu üründe 25,3 milyon avroluk ihracat yaptıkları görülmektedir. Bu ürünleri ihraç eden firmalar için İtalya'daki pazarda daha kat edilecek çok yolun olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 30. İtalya'nın Türkiye'den En Fazla İthalat Yaptığı İlk 5 Ürünü Türkiye'den ve Dünyadan En Çok İthal Eden İlk 5 Düzey 2 Bölgeleri

	CL291		CH241		CL293		CB139		CB141	
Sıra	Dünyadan en çok ithalat yapan bölge	Türkiye'den en çok ithalat yapan bölge	Dünyadan en çok ithalat yapan bölge	Türkiye'den en çok ithalat yapan bölge	Dünyadan en çok ithalat yapan bölge	Türkiye'den en çok ithalat yapan bölge	Dünyadan en çok ithalat yapan bölge	Türkiye'den en çok ithalat yapan bölge	Dünyadan en çok ithalat yapan bölge	Türkiye'den en çok ithalat yapan bölge
1	103-Lombardia	101-Piemonte	103-Lombardia	103-Lombardia	101-Piemonte	101-Piemonte	103-Lombardia	103-Lombardia	103-Lombardia	205-Veneto
2	205-Veneto	312-Lazio	205-Veneto	208-Emilia-Romagna	103-Lombardia	103-Lombardia	208-Emilia-Romagna	416-Puglia	205-Veneto	103-Lombardia
3	312-Lazio	103-Lombardia	208-Emilia-Romagna	206-Friuli-Venezia Giulia	208-Emilia-Romagna	208-Emilia-Romagna	205-Veneto	309-Toscana	208-Emilia-Romagna	208-Emilia-Romagna
4	101-Piemonte	208-Emilia-Romagna	206-Friuli-Venezia Giulia	415-Campania	417-Basilicata	413-Abruzzo	309-Toscana	415-Campania	309-Toscana	101-Piemonte
5	309-Toscana	205-Veneto	101-Piemonte	205-Veneto	205-Veneto	311-Marche	415-Campania	208-Emilia-Romagna	415-Campania	415-Campania

Kaynak: (İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT), 2019)

3.4. İtalya'nın Türk İhraç Ürünlerine Uyguladığı Vergiler

Türkiye ile İtalya arasında AB üyesi olmasından dolayı AB ile imzalanan Katma Protokolde yer alan ve 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren uygulamada olan Gümrük Birliği kuralları geçerli olmasına rağmen gümrük muafiyetinin bütün ürünleri kapsamadığı görülmektedir. İtalya'nın Türkiye'ye gümrük vergisi uyguladığı bu ürünleri ihraç etmek isteyen ihracatçılarımızın ithalatçı firmaya ek maliyet bindirecek bu durumu göz önünde bulundurması gerekmektedir. **Tablo 31'**de de görüleceği üzere ürünler içinde en yüksek gümrük vergisi %164 ile '200310 "Mantarlar (Sirke/Asetik Asitten Başka Usulde Hazır. Konserve)" GTİP kodlu üründe görülürken onu %95 vergi ile '020629 "Sığır sakatlatı; diğer (dondurulmuş)" GTİP kodlu ürün ile %69 vergi uygulanan '170114 "Diğer kamış şekeri" GTİP kodlu ürün izlemektedir.

Tablo 31. Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifeleri

6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)
'010229	23	'040721	2	'110419	13	'190510	3
'010410	17	'040729	8	'110422	12	'190520	7
'010420	7	'040811	21	'110423	16	'190590	6
'010511	1	'040819	16	'110429	13	'200190	1
'010512	6	'040891	16	'110430	5	'200210	14
'010513	1	'040899	7	'110620	3	'200290	14
'010514	5	'070190	7	'110710	23	'200310	164
'010594	2	'070200	16	'110720	12	'200580	9
'010599	2	'070700	24	'110811	18	'200600	3
'020120	19	'070991	4	'110812	12	'200710	1
'020130	30	'070992	6	'110813	9	'200791	5
'020220	41	'070993	16	'110814	28	'200799	6
'020230	42	'070999	2	'110819	11	'200820	1
'020319	17	'071040	9	'110900	33	'200830	1
'020410	32	'071120	4	'150120	10	'200850	7
'020430	27	'071190	1	'150910	32	'200860	3
'020442	26	'071410	9	'150990	33	'200870	2
'020443	39	'071420	2	'151000	29	'200880	3
'020610	18	'071490	4	'151710	4	'200911	10
'020629	95	'080221	3	'151790	2	'200919	10
'020711	9	'080222	3	'152200	52	'200929	8
'020712	20	'080390	8	'160100	11	'200939	4
'020713	17	'080510	6	'160232	23	'200949	6
'020714	27	'080550	4	'160239	10	'200961	6
'020725	11	'080711	9	'160241	9	'200969	27
'020726	8	'080810	5	'160249	17	'200979	9
'020727	13	'080830	5	'160250	13	'200981	2
'020742	16	'080940	3	'160290	5	'200989	5
'020745	13	'081110	1	'170112	36	'200990	5

6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)
'020755	8	'081120	1	'170114	69	'210130	1
'020760	12	'081190	1	'170191	17	'210500	17
'021020	14	'100191	4	'170199	54	'210690	1
'021099	19	'100199	27	'170211	2	'220410	1
'040110	27	'100310	5	'170219	2	'220421	2
'040120	21	'100390	43	'170230	10	'220429	4
'040140	22	'100410	10	'170240	32	'220430	14
'040150	38	'100490	16	'170260	19	'220890	2
'040210	17	'100610	29	'170290	4	'230210	27
'040221	29	'100620	4	'170310	2	'230230	44
'040291	52	'100630	22	'170390	2	'230240	4
'040299	4	'100640	18	'170410	14	'230310	21
'040310	8	'100810	6	'170490	1	'230690	2
'040390	17	'100829	11	'180610	6	'230910	11
'040410	59	'100850	1	'190190	2	'230990	15
'040490	9	'100860	28	'190211	13	'290543	14
'040510	50	'100890	1	'190219	14	'290544	13
'040520	13	'110100	16	'190220	5	'292250	1
'040590	60	'110220	15	'190230	10	'350211	5
'040610	45	'110290	12	'190240	14	'350220	4
'040620	38	'110311	27	'190300	10	'350510	7
'040630	25	'110313	25	'190410	12	'350520	11
'040640	15	'110319	15	'190420	9	'380910	12
'040690	27	'110320	15	'190430	36	'382460	12
'040711	1	'110412	10	'190490	12	'390190	1
'040719	6						

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

İtalya'nın Türk ihraç ürünlerine uyguladığı gümrük vergisi sektör kırılımında incelendiğinde ise **Tablo 31'**de de görüleceği üzere toplam 16 ürün grubunda vergi uygulandığı görülmektedir. Bu ürün grupları içinde en yüksek gümrük vergisi %29 ile '17 "Şeker ve şeker mamulleri" GTİP kodlu ürün grubunda görülürken onu %28 vergi ile '04 "Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler" GTİP kodlu ürün grubu ile %22 vergi uygulanan '02 "Etler ve yenilen sakatat" GTİP kodlu ürün grubu izlemektedir.

Tablo 32. İtalya'nın Türkiye'ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri

6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)	6'lı GTİP Kodu	Türk ihraç ürünlerinin İtalya'da karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%)
'01	9	'34	0	'67	0
'02	22	'35	1	'68	0
'03	0	'36	0	'69	0
'04	28	'37	0	'70	0
'05	0	'38	0	'71	0
'06	0	'39	0	'72	0
'07	5	'40	0	'73	0
'08	2	'41	0	'74	0
'09	0	'42	0	'75	0
'10	11	'43	0	'76	0
'11	18	'44	0	'78	0
'12	0	'45	0	'79	0
'13	0	'46	0	'80	0
'14	0	'47	0	'81	0
'15	3	'48	0	'82	0
'16	7	'49	0	'83	0
'17	29	'50	0	'84	0
'18	0	'51	0	'85	0
'19	5	'52	0	'86	0
'20	6	'53	0	'87	0
'21	2	'54	0	'88	0
'22	1	'55	0	'89	0
'23	5	'56	0	'90	0
'24	0	'57	0	'91	0
'25	0	'58	0	'92	0
'26	0	'59	0	'93	0
'27	0	'60	0	'94	0
'28	0	'61	0	'95	0
'29	0	'62	0	'96	0
'30	0	'63	0	'97	0
'31	0	'64	0	'99	Belirsiz
'32	0	'65	0		
'33	0	'66	0		

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

4. İtalya ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi

4.1. Çalışmanın Metodolojisi

İtalya, dünyanın en büyük ithalatçılarından biri konumunda olup, AB üyesi olması ve Türkiye'den Avrupa kıtasına yapılan ihracatta deniz ulaşımı ile bu ülke üzerinden yapılması bu ülkeyi ihracatçılarımız için kritik bir hedef pazar konumuna sokmaktadır. Söz konusu pazara ihracat yapmak isteyen firmaların dünyadan ithalatta iyi paya sahip olan ve Türkiye'den yaptığı ithalatın daha da geliştirilmesi mümkün olan bu pazara yönelik etkili stratejiler geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Buradan yola çıkarak, gerek Türkiye'nin ihracatında hareketle rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ürünlerde bir başka ifade ile arz yönünün kuvvetli olduğu ürünlerde İtalya pazarındaki konumumuz, gerekse İtalya'nın ithalatından hareketle İtalya'nın yoğun bir şekilde ithalatını yaptığı ürünlerin bir başka ifade ile talep yönünün kuvvetli olduğu ürünlerin tespiti, söz konusu pazardan daha fazla pay alabilmek adına ülkemizin izleyebileceği makro stratejilerin belirlenmesinde kullanılacak yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve İtalya pazarına satabileceği ürünlerin tespitinin analizidir.

Çalışmada dünyada ihracata konu olan 5.668 ürün içinde Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan (Revealed Comparative Advantage "RCA"/ Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler değeri 1 ve üzerinde olan) ürünler tespit edilmiştir. Tespit edilen ürünler için İtalya'nın küresel ticareti ve bu ticaret içinde Türkiye'nin payı analiz edilmiştir. Bu yöntemde Türkiye'nin küresel piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünlerin arzından yola çıkarak bu ürünlerin İtalya'nın talep kısmı ile birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

Bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerde rekabet avantajına sahip olduğu ürünün tespit edilmesine yönelik çeşitli yöntemler vardır. Bu tür ürünlerin tespit edilip o ürün üzerinde uzmanlaşmaya gidilmesi uluslararası piyasalarda ülkeye rekabet açısından avantaj getirecektir. Dezavantajlı bir ürünün üretiminde ve ticaretinde ısrar etmek yurt içi kaynakların amacına uygun ve verimli dağılmamasına neden olacaktır.

Adam Smith'in mutlak üstünlük ve David Ricardo'nun karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımları bu alan üzerinde tüm otoriterlerce kabul edilmiş en bilinen yöntemlerdir. Daha sonraki yıllarda ise Béla Balassa (1965, Trade Liberalisation and "Revealed" Comparative Advantage) "açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük" (revealed comparative advantage-RCA) kavramını ortaya atarak ülke ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiştir. Bugün Dünya Bankası gibi birçok kurum, ülkelerin dış ticarete rekabet güçlerini analiz eden çalışmalarda halen RCA endeks analizlerine başvurmakta, küresel anlamda RCA hesaplama sonuçlarını kendi internet sitesi üzerinden yayınlamaktadır.

"Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük (RCA)" endeksine göre, eğer bir ülkede herhangi bir yıl içinde, ilgili ürünün ihracatının, ülkenin toplam ihracatı içindeki payı dünya ortalamasına göre yüksek ise (aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden büyükse), o üründe ilgili ülke karşılaştırmalı üstünlüğe (RCA) sahiptir. Aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden düşük ise ülke o üründe dünya piyasasında dezavantajlı durumdadır (Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO), 2019).

$$RCA^i_k = (X^i_k / X^i) / (X_k / X) ; i= \text{ülke}, k: \text{ürün}$$

X^i_k : i ülkesinin k ürünü için yıl içindeki toplam ihracatı

X^i : i ülkesinin yıl içindeki toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

X_k : k ürünü için yıl içindeki dünya toplam ihracatı

X : yıl içindeki dünya toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

Yukarıdaki formül ile elde edilen RCA değerleri 1 ve 1'den büyük ise ülke o ürünün ihracatında avantajlıdır, küçük ise dezavantajlıdır.

Çalışmada Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) ortak ajansı olan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)'nin uluslararası ticareti ürün ve ülke kırılımında gösteren web sitesi "TradeMap"ten alınmış verilerle analizler yapılmıştır.

Dünya Bankası tarafından, insanların ticaret ve tarifeler hakkındaki bilgilere rahatça erişmeleri için Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ile işbirliği içinde; Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC), Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSD) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi uluslararası kuruluşlarla da istişare içinde olarak; Dünya Entegre Ticaret Çözümünü (Dünya Ticaret Örgütü) geliştirilmiştir. (WITS) (Dünya Bankası (The World Bank), 2019). Dünya Bankası'nın da uluslararası ticaret ile ilgili analizlerde ITC'nin veri sitesi olan "TradeMap"den faydalandığı görülmektedir.

"TradeMap", dünyanın en büyük ticaret veri tabanına çevrimiçi erişim sağlamanın yanı sıra ülkelerin ihracat performansı, uluslararası talep, alternatif pazarlar ve hem ürün hem de ülke açısından rakiplerin rolü hakkında göstergeler sunmaktadır.

"TradeMap" web tabanlı bir etkileşimli ortamda çalışır ve 220'den fazla ülke ve bölgede ve 2'li, 4'lü ve 6'lı GTİP (Armonize Sistem) kodu ile tanımlanan yaklaşık 5.300 ürünün ticari akışlarını (değerler, miktarlar, eğilimler, pazar payı ve hem birim hem de grafik formatında) kapsar. Ticari veriler ayrıca, 150'den fazla ülke için tarife seviyesinde ve 100'den fazla ülke için de aylık veya üç aylık olarak mevcuttur.

Yıllık veriler, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü tarafından tutulan dünyanın en büyük ticari veri tabanı olan COMTRADE'e dayanmaktadır ve aylık veya üç aylık veriler ITC tarafından ulusal gümrük ofislerinden veya bölgesel kuruluşlardan toplanmaktadır. Piyasaya erişim verileri doğrudan Piyasaya Erişim Haritası (Market Access Map) uygulamasından alınır (International Trade Centre, 2019).

Dünyada ihracata konu olan ürün sayısının 5.668 Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin RCA değerleri 1 ve üzerinde olan ürün sayısının ise 1.506 üründe İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat analiz edilmiştir. Bu analiz yapılırken İtalya'nın Türkiye'den ithalatını yaptığı ve Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürünler;

- Türkiye'den hiç ithalatı yapılmayan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %0-1 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %1-5 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %5 ve üzerinde olan ürünler olmak üzere 4 ayrı kategoriye ayrılmıştır.

4.2. Bulgular ve Analiz

Bir önceki bölümde tanımlanan sınıflamalara göre elde edilen ürün sayıları ve elde edilen sonuçlar **Tablo 33'**de görülmektedir. Tabloya göre İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatı toplam ithalatın %0-1 aralığında olduğu 362 üründeki ithalatı dünyadan 32,65 milyar dolar olurken Türkiye'den ise 110 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatı toplam ithalatın %1-5 aralığında olduğu 420 üründeki ithalatı dünyadan 56 milyar dolar olurken Türkiye'den ise 1,5 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatı toplam ithalatın %5'den büyük olduğu 495 üründeki ithalatı dünyadan 49,3 milyar dolar olurken Türkiye'den ise 7,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 33. Elde Edilen 1.506 Ürünün İtalya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatın Paylara Göre Dağılımı (milyar \$)

	Ürün sayısı	İtalya'nın dünyadan ithalatı	Türkiye'nin dünyaya ihracatı	Dünya toplam ihracatı	İtalya'nın Türkiye'den ithalatı	İtalya'nın Türkiye'den ithalatının toplam ithalatı içindeki payı (%)
Türkiye'den hiç ithalatı yapılmayan ürünler	229	5,32	6,26	205,95	-	0,0%
Türkiye'den ithalat payı %0-1 aralığında olan ürünler,	362	32,65	21,13	1.205,13	0,11	0,3%
Türkiye'den ithalat payı %1-5 aralığında olan ürünler	420	56,00	39,26	1.606,19	1,53	2,7%
Türkiye'den ithalat payı %5 ve üzerinde olan ürünler	495	49,26	73,18	1.392,59	7,62	15,5%
Genel toplam	1.506	143,23	139,83	4.409,85	9,25	6,5%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Yukarıda da bahsedildiği üzere İtalya'nın dünyadan ithalatına konu olan 5.255 ürün mevcuttur. Bu ürünler içinde Türkiye'nin RCA değeri yüksek olan 1.506 ürün tespit edilmiş olup İtalya'nın bunlardan 1.277 ürünü Türkiye'den ithal ettiği Türkiye'nin rekabet üstünlüğü olan ve başka ülkelere sattığı 229 ürünü ise Türkiye'den hiç ithal etmediği görülmektedir.

Tablo 34'de İtalya'nın Türkiye'den ithal ettiği ve Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu 1.277 ürünün TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Bu sektörler içinde İtalya'nın dünyadan ek çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerle Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırdığında 12 sektörün öne çıktığı görülmektedir. Bu sektörlerden 8 tanesinde İtalya'nın dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile örtüştüğü görülmektedir. Bu sektörler "Çelik", "Demir ve Demir Dışı Metaller", Elektrik Elektronik", "Hazırgiyim ve Konfeksiyon", "İklimlendirme Sanayii", "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri", "Makine ve Aksamları", "Otomotiv Endüstrisi" ve "Tekstil ve Hammaddeleri" olarak sıralanabilir. Yapılan analizde 4 sektörün ise İtalya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında üst sıralarda olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada gerilerde kaldığı görülmektedir. Bu sektörler "Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri", "Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri", "Mücevher" ve "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörleridir. İhracatçılarımızın İtalya'nın ithalatında üst sıralarda yer alan bu sektörlerde İtalya pazarlarında gerilerde yer aldığı genelde ise toplamda 137,9 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren sektörlerle toplamda 9,25 milyar dolarlık ürün satabilen Türk ihracatçıları için daha çok kat edilecek yolun olduğu görülmektedir. Tabloda ayrıca İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın sektörel kırılımı incelendiğinde "Otomotiv Endüstrisi" sektörünün %42,6'lık pay ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu tespit edilirken bu sektörü sırası ile %11,9'luk pay ile "Çelik" sektörü ile %7,7'lik pay ile "Tekstil ve Hammaddeleri" sektörlerinin takip ettiği görülmektedir. Sektörler arasında en düşük ithalat payına ise %0,003'ük pay ile "Süs Bitkileri ve Mamulleri" sektörünün sahip olduğu görülmektedir. İtalya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatının dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içindeki payı incelendiğinde "Fındık ve Mamulleri" sektörünün %41,7 ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu görülmektedir. Sektörler arasında İtalya'nın dünyadan gerçekleştirdiği ithalatla %15,8'lik ya sahip "Tekstil ve Hammaddeleri" sektörü ile %9'luk paya sahip "Kuru Meyve ve Mamulleri" sektörlerinin de performansları dikkat çekicidir. İtalya pazarında ciddi paya sahip bu sektörlerin pazar paylarını genişletmeleri diğer sektörlerle göre daha kolay görülmektedir. Sektörler arasında İtalya'nın dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içinde en az paya ise %0,04'lük pay ile "Tütün" sektörün sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 34. İtalya'nın Dünyadan İthal Ettiği 5.255 Ürün İçinde Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğü Olan 1.277 Ürünün Sektörel Dağılımı

İtalya'nın Dünyadan İthalatına Göre Sıralaması	İtalya'nın Türkiye'den İthalatına Göre Sıralaması	TİM sektörü	6'lı GTİP kodlu ürün sayısı	İtalya'nın dünyadan ithalatı	Türkiye'nin dünyaya ihracatı	İtalya'nın Türkiye'den ithalatı	Dünyadaki toplam ihracat	Türkiye'nin Dünyaya Yaptığı İhracatın Dünyadaki Toplam İhracat İçindeki Payı	Sektörün Türkiye'nin İtalya'ya Yaptığı İhracat İçindeki Payı	İtalya'nın Türkiye'den İthalatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı	İtalya'nın Türkiye'den İthalatının İtalya'nın Toplam İthalatı İçindeki Payı
3	2	Çelik	91	12.225	14.342	1.099	349.646	4,1%	11,9%	7,7%	9,0%
16	15	Çimento Cam Seramik&Toprak Ürünleri	36	1.334	2.353	84	66.716	3,5%	0,9%	3,6%	6,3%
5	5	Demir ve Demir Dışı Metaller	77	8.022	7.185	570	291.255	2,5%	6,2%	7,9%	7,1%
13	17	Deri ve Deri Mamulleri	21	2.631	736	54	35.705	2,1%	0,6%	7,4%	2,1%
6	6	Elektrik Elektronik	1	6.611	8.830	408	243.510	3,6%	4,4%	4,6%	6,2%
22	9	Fındık ve Mamulleri	40	493	1.831	205	9.168	20,0%	2,2%	11,2%	41,7%
15	16	Gemi ve Yat	5	1.371	428	60	12.929	3,3%	0,6%	13,9%	4,3%
24	22	Halı	7	182	2.242	20	12.084	18,6%	0,2%	0,9%	10,9%
2	4	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	14	13.904	16.843	608	374.456	4,5%	6,6%	3,6%	4,4%
11	19	Hububat, Bakliyat, Yağlı Toh. ve Mam.	187	3.531	4.545	49	164.604	2,8%	0,5%	1,1%	1,4%
12	11	İklimlendirme Sanayii	30	3.158	2.946	154	116.155	2,5%	1,7%	5,2%	4,9%
4	7	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	39	10.150	8.786	387	364.368	2,4%	4,2%	4,4%	3,8%
21	13	Kuru Meyve ve Mamulleri	118	618	1.243	97	12.618	9,9%	1,0%	7,8%	15,7%
18	10	Madencilik Ürünleri	9	1.030	3.841	161	48.156	8,0%	1,7%	4,2%	15,6%
8	8	Makine ve Aksamı	32	5.285	4.493	279	207.036	2,2%	3,0%	6,2%	5,3%
20	18	Meyve Sebze Mamulleri	110	795	1.192	51	39.588	3,0%	0,6%	4,3%	6,4%
10	14	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	20	4.090	4.490	95	178.162	2,5%	1,0%	2,1%	2,3%
7	21	Mücevher	49	6.214	7.064	43	350.623	2,0%	0,5%	0,6%	0,7%
1	1	Otomotiv Endüstrisi	6	47.220	28.729	3.942	1.054.733	2,7%	42,6%	13,7%	8,3%
23	24	Savunma ve Havacılık Sanayii	50	189	306	11	11.806	2,6%	0,1%	3,5%	5,6%
19	12	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	8	1.005	868	102	16.267	5,3%	1,1%	11,8%	10,2%
26	27	Süs Bitkileri ve Mam.	18	63	43	0	1.618	2,6%	0,003%	0,7%	0,5%
9	3	Tekstil ve Hammaddeleri	3	4.503	7.569	710	168.023	4,5%	7,7%	9,4%	15,8%
27	25	Tütün	286	48	382	1	2.092	18,2%	0,0%	0,2%	1,89%
17	20	Yaş Meyve ve Sebze	1	1.052	1.848	49	54.696	3,4%	0,5%	2,7%	4,7%
14	23	Zeytin ve Zeytinyağı	15	2.062	378	11	11.156	3,4%	0,1%	2,9%	0,5%
25	26	Diğer Sanayi Ürünleri	4	122	61	0	6.736	0,9%	0,0%	0,7%	0,3%
		Genel Toplam	1.277	137.909	133.574	9.252	4.203.906	3,2%	100,0%	6,9%	6,7%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019) ve TİM

Buna göre, **Tablo 26** ve **Tablo 34**'de ortak olarak yer alan aşağıda listeli sektörlerin, gerek İtalya'ya hiç ihracat yapmadığımız ürünleri, gerekse ihracatımız olan İtalya'nın dünyadan ve Türkiye'den ithalatında öne çıkan ürünlerden oluşan sektörler olması dolayısıyla, İtalya'ya ihraç potansiyelinin daha fazla olduğu değerlendirilmektedir:

- ✓ Çelik
- ✓ Demir ve Demir Dışı Metaller
- ✓ Elektrik Elektronik ve Hizmet
- ✓ Hazırgiyim ve Konfeksiyon
- ✓ Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri
- ✓ Kimyevi Maddeler ve Mamulleri
- ✓ Makine ve Aksamları
- ✓ Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri
- ✓ Mücevher
- ✓ Otomotiv Endüstrisi
- ✓ Tekstil ve Hammaddeleri
- ✓ Tütün
- ✓ Zeytin ve Zeytinyağı

Kaynakça

- (IMF), I. M. (2019, Şubat 6). *IMF Staff Country Reports/Italy : 2018 Article IV Consultation-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Italy: IMF*. International Monetary Fund (IMF) Web Sitesi: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/CR/2019/cr1940.ashx> adresinden alındı
- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 17). *Data: The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> adresinden alındı
- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 10). *World Integrated Trade Solution (WITS): The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://wits.worldbank.org/countrystats.aspx> adresinden alındı
- Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO). (2019, Mart 3). *Publications: WTO: A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. WTO Web sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf adresinden alındı
- EUROSTAT. (2019, Ağustos 2). *International trade in goods by mode of transport: EUROSTAT*. EUROSTAT Web Sitesi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/1/1f/2.4_International_trade_in_goods_by_mode_of_transport_GL2017.xlsx adresinden alındı
- EUROSTAT. (2019, Temmuz 30). *Regional statistics by NUTS classification/ Area by NUTS 3 region*. EUROSTAT Web Sitesi: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database#> adresinden alındı
- Faruk Aydın, H. S. (2019, Mart 24). *Dış Ticarete Küresel Eğilimler ve Türkiye Ekonomisi*. TCMB Web Sitesi: <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/db04aee7-26d4-440f-9bb9-e537f3a0835d/WP1001.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-db04aee7-26d4-440f-9bb9-e537f3a0835d-m3fw5Se> adresinden alındı
- International Trade Centre (ITC). (2019, Ocak 28). *Trade Map: ITC*. ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı
- International Trade Centre. (2019, Şubat 12). *Market Analysis Tools: ITC*. ITC Web sitesi: <https://marketanalysis.intracen.org/TradeMap.aspx> adresinden alındı
- İtalya Ankara Büyükelçiliği (Ambasciata d'Italia Ankara). (2019, Ağustos 2). *İtalya Ankara Büyükelçiliği Web Sitesi*. Home/İkili ilişkiler/Ekonomik İşbirliği/Ekonomi:İtalya Ankara Büyükelçiliği: https://ambankara.esteri.it/ambasciata_ankara/tr/i-rapporti-bilaterali/cooperazione-economica/ adresinden alındı
- İtalya Ankara Büyükelçiliği. (2019, Ağustos 1). *Büyükelçilik/Bölgelere göre iletişim bilgileri ve çalışma saatleri*. İtalya Ankara Büyükelçiliği Web Sitesi: https://ambankara.esteri.it/ambasciata_ankara/tr/ambasciata/gli_uffici/gli-uffici.html adresinden alındı
- İtalya İstatistik Ofisi (ISTAT). (2019, Ağustos 1). *Quarterly Exports of Italian Regions: ISTAT*. ISTAT Web Sitesi: <http://dati.istat.it/Index.aspx?QueryId=3750&lang=en> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 1). *Anasayfa/Yurtdışı Teşkilatı/Avrupa/İtalya/Ülke Profili: T.C. Ticaret Bakanlığı*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/italya/ulke-profil/genel-bilgi> adresinden alındı

- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 2). *İtalya Ülke Profili/Genel Bilgiler: T.C. Ticaret Bakanlığı*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/italya/ulke-profilii/genel-bilgiler> adresinden alındı
- T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü (DTGM). (2019, Ağustos 2). *Ro-Ro Araç İstatistikleri: DTGM*. T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Web Sitesi: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/files/RORO_ISTATISTIKLERI/2018/Ro-Ro_Istatistikleri.xls adresinden alındı
- U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (BEA). (2019, Mart 15). *Gross Domestic Product: BEA*. BEA Web sitesi: <https://www.bea.gov/data/gdp/gross-domestic-product> adresinden alındı
- Uluslararası Para Fonu (IMF). (2019, Şubat 19). *World Economic Outlook Database, October 2018: IMF*. IMF Web sitesi: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2018/02/weodata/index.aspx> adresinden alındı
- Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Haziran 25). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen): <https://www.trademap.org> adresinden alındı
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2019, Ocak 28). *Data Center: UNCTADSTAT*. UNCTAD Web sitesi: https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en adresinden alındı
- US Census Bureau. (2019, Mart 15). *National Population Totals and Components of Change: 2010-2018: United States Census Bureau*. United States Census Bureau Web sitesi: <https://www.census.gov/data/tables/time-series/demo/popest/2010s-national-total.html> adresinden alındı